

1   utorak, 15.03.2005.
2   [Otvorena sednica]
3   [Optuženi je ušao u sudnicu]
4   ... Početak u 09.04h
5   SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
6   Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje.
7   Izvolite sestti.
8   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro svima.
9   GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ovo je predmet, IT-00-39-T, *Tužilac*
10   *protiv Momčila Krajišnika.*
11   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Margetts, jeste li Vi
12   spremni da nastavite sa glavnim ispitivanjem svedoka?
13   G. MARGETTS: [simultani prevod] Da.
14   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je bilo moje prvo pitanje za Vas. A
15   sada ću onda da zamolim da se svedok uvede u sudnicu.
16   Gospodine Harmon, da li Vi imate nešto da mi kažete vezano za sljedeću
17   nedelju?
18   G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, mi smo pokušali da stupimo u
19   kontakt sa svedokom, sada ljudi na tome rade i dobićemo izveštaj danas popodne.
20   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ćete me obavestiti.
21   G. HARMON: [simultani prevod] Da. Čim nešto saznam, u toku današnjeg
22   dana, ja ću Vas o tome obavestiti.
23   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, dok čekamo da uđe svedok u
24   sudnicu, htela bih da u zapisnik uđe to da izražavam zahvalnost gospodinu Samu
25
26
27
28
29
30

1 Loweryju iz Službe sekretarijata i pravne pomoći koji nam je juče uveče u šest
2 sati pomogao da nađemo prevodioca.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja znam da će oni jako ceniti to što ste
4 Vi tako javno izrazili zahvalnost.

5 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala Vam.

6 [Svedok je ušao u sudnicu]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, da li me čujete na
8 jeziku koji razumete?

9 SVEDOK: Čujem Vas.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite sestti. Hteo bih da Vas podsetim
11 da ste Vi i dalje pod svečanom izjavom koju ste dali pre nego što ste počeli da
12 svedočite. Gospodine Margetts, izvolite.

13 SVEDOK: DRAGAN ĐOKANOVIĆ [nastavak]

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre nego što dam reč gospodinu Margettsu
15 da bi nastavio da Vas ispituje, hteo bih da Vas zamolim da usporite. Dakle, da
16 usporite tempo govora zato što sve ono što Vi kažete treba da se prevede na
17 engleski i na francuski i prevodiocima je teško da Vas prate.

18 Gospodine Margetts, izvolite.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

20 Ispituje g. Margetts: [nastavak]

21 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

22 P: Doktore Đokanoviću, pre nego što smo juče prekinuli sa radom, mi smo
23 pregledavali transkripte razgovora koje ste Vi vodili sa doktorom Karadžićem i

24

25

26

27

28

29

30

1 hteli bismo danas ujutru da nastavimo da analiziramo te transkripte.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Molim da se svedoku pokaže dokazni
3 predmet P548A.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. To je transkript razgovora koji je
5 vođen 29. decembra i to ima naš broj CD-41-28-11/02/051.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod]

7 P: Doktore Đokanoviću, na početku ovog razgovora Vi kažete doktoru
8 Karadžiću nešto vezano za događaje koji su se odvijali. Hteo bih sada da skrenem
9 Vašu pažnju na onaj deo razgovora gde Vi kažete: "Više od 40 stranaka." A
10 Karadžić kaže: "Više od 40." A onda Vi kažete: "A Vojo je prijavio gerilce." A
11 Karadžić kaže: "Ko? Šešelj?" A Vi kažete: "Aha." Možete li, molim Vas, da
12 objasnite Sudu na šta se ovo odnosi?

13 O: Razgovor vođen između doktora Karadžića i mene uoči Konvencije o
14 Jugoslaviji. 26. decembra 1991. godine bio je sastanak u Predsedništvu SFRJ na
15 kome su bile stranke iz Bosne i Hercegovine. Na tom sastanku smo se dogovorili
16 da formiramo koordinaciono tijelo i pripremimo Konvenciju o Jugoslaviji u
17 Saveznoj skupštini na koju bi došle sve zainteresovane stranke iz svih
18 jugoslovenskih republika. I to je tema ovog razgovora između mene i doktora...
19 doktora Karadžića. Znači, javili su mi iz Beograda, gdje je bio sekretarijat
20 koordinacionog tijela, da se prijavilo 40 stranaka za učešće na Konvenciji o
21 Jugoslaviji. Onda, pošto su mi rekli da je i... i gospodin Šešelj prijavio svoju
22 stranku, ja sam to rekao, Karadžiću, interesujući se za njegovu reakciju na...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na... na to sve.

2   Ovaj, on je shvatio kad sam ja rekao "i Vojo je javio svoje gerilce". U
3 to doba Srpska radikalna stranka imala dva krila, čini mi se. Srpsku radikalnu
4 stranku i Srpski četnički pokret. I ja sam postavio jedno... jedno ovako
5 pitanje, želeći da vidim Karadžićevu reakciju. Međutim, on je ocijenio šta ja u
6 stvari hoću i onako rekao: "Ko? Šešelj?" I u principu nije više ništa, ovaj,
7 komentarisao na tu temu nego je prešao na drugu, a to je da je razgovarao sa
8 Mićunovićem, predsednikom Demokratske stranke u to... to doba, isto oko učešća
9 u... u... u... u... na Konvenciji o Jugoslaviji. Mi se tada dogovaramo da ja
10 pošaljem i faks zvanično predsedniku Demokratske stranke, gospodinu Mićunoviću,
11 da Demokratska stranka učestvuje na tom sastanku.

12   P: Doktore Đokanoviću, sad je opšte poznato da je stranka Vojislava
13 Šešelja okupljala dobrovoljce koji su se borili u ratovima u Hrvatskoj i u
14 Bosni, naročito krajem 1991. godine.

15   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja se protivim tome da se
16 svedoči u toku postavljanja pitanja. Po mom mišljenju to je neprikladno i ja
17 ulažem prigovor na tu vrstu pitanja.

18   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, ne znam u čemu se
19 sastojalo Vaše pitanje, ali ako je Vaše pitanje bilo ono što ste Vi sada rekli
20 svedoku, onda je to svakako sugestivno i neprikladno; u potpunosti sugestivno.

21   G. MARGETTS: [simultani prevod] Da, časni Sude. Svestan sam toga, ali
22 radilo se o tome da je ovo što sam ja rekao jedna opštepoznata stvar. Ali u
23 redu. Ja ću to sad reformulisati tako da ne bude sugestivno.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Doktore Đokanoviću, da li ste Vi upoznati sa tim da li je Vojislav
2 Šešelj okupljao dobrovoljce da bi se oni borili u sukobima koji su se desili u
3 regionu krajem 1991. godine?

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, opet se radi o sugestivnom
5 pitanju.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, sugestivno donekle. Ja ću onda
7 preuzeti.

8 Doktore Đokanoviću, šta možete da nam kažete o aktivnostima Vojislava
9 Šešelja u to vreme i koje su bile njegove glavne aktivnosti u to vreme?

10 SVEDOK: Kad su u pitanju aktivnosti gospodina Šešelja, mogu da kažem
11 samo ono što sam video, ovaj, na televiziji, odnosno pročitao u novinama. Ja
12 gospodina Šešelja ne... ne... ne poznajem. Prvi put sam ga vidio, ovaj, na ovoj
13 Konvenciji upravo 3. januara, na kojoj je... koju je došao sa svojom
14 delegacijom. Iz novina znam da je on, ovaj, organizovao ljude da... da idu kao
15 dobrovoljci na ratišta u Hrvatsku, a kasnije i u Bosnu. To je, to je sve. I
16 vjerovatno sam ja i tada znajući za to da on šalje dobrovoljce u Hrvatsku i
17 pitao Karadžića oko toga da zauzmemo nekakav stav pošto je on bio isto tako član
18 tog koordinacionog tijela Konvencije o Jugoslaviji, čiji sam ja bio predsednik,
19 da vidimo kako ćemo da se postavimo oko Šešelja.

20 Slično pitanje su mi postavili i održava... kad se održavala Konvencija
21 o Jugoslaviji, u sali Skupštine, kad su vidjeli da je Šešelj sjeo sa svojim
22 ljudima u drugi red, pitali su me, ovaj, "Doktore Đokanoviću, Šešelj je sjeo u
23 drugi red. Šta da... da... da... da radimo?" Ja sam rekao, on je... ima
24 registrovanu stranku u Srbiji, došao je sa predstavnicima stranke. On je čovjek
25 na slobodi, ima pravo da sjedne. Mi nismo rasporedili u sali sjedišta gdje će ko
26 da sjedi. Znači, kad ko dođe može da sjedne gdje hoće. Znači, nije bilo tada
27 nikakvog specijalnog stava, ni izdiferenciranog političkog stava kada je u

28
29
30

1 pitanju Vojislav Šešelj, Šešelj i njegova stranka. Odnosno, to recimo, ovaj,
2 krilo stranke koje je diskutabilno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da Vas pitam sledeće, kad ste rekli u
4 tom telefonskom razgovoru da je "Vojo prijavio gerilce", jeste li tu
5 podrazumevali njegove, Šešeljove dobrovoljce? A jeste li to čuli iz medija ili
6 ste na drugi način bili o tome obavešteni?

7 SVEDOK: Isključivo iz medija.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Izvolite, nastavite.

9 G. MARGETTS: [simultani prevod]

10 P: Doktore Đokanoviću, davajući prethodne odgovore Vi ste spomenuli
11 Konvenciju o Jugoslaviji. Tokom januara i februara 1992. godine, da li ste Vi
12 aktivno radili u Beogradu na sazivanju Konvencije o Jugoslaviji?

13 O: Pa, posle održanog sastanka, znači u Predsedništvu SFRJ 26. januara
14 1991. godine, konstituisano je to koordinaciono tijelo od
15 predstav...predstavnik, odnosno predsednika stranaka iz Bosne i Hercegovine. A
16 ja sam bio na čelu tog koordinacionog tijela.

17 Dogovorili smo se i da napravimo jedan sekretarijat od administrativaca.
18 A tu nam je savezna država ponudila svoje dobre usluge. To znači, kancelariju,
19 broj telefona i osobu koja bi mogla da dežura pored... pored telefona. Ja sam s
20 vremena na vrijeme išao, ovaj, u tom periodu od pet, šest dana u Beograd da

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vidim kako se stvari odvijaju. A onda smo, ovaj, 2. januara 1992. godine, svi
2 skupa iz Bosne i Hercegovine, ovaj, otišli u Beograd na tu konvenciju.

3 P: Časni Sude, u ovom odgovoru se spominje datum, januar 1991. godine.
4 To je u redu 16. Samo da to pojasnim sa svedokom.

5 Doktore Đokanoviću, kog je datuma bila sednica Predsedništva koju ste
6 spomenuli?

7 O: 2. januar 1992. godine.

8 P: Tokom januara i februara 1992. godine -

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, mislim da stvar nije
10 razjašnjena. Vi ste spomenuli dva datuma. Prvi kad je održan sastanak u
11 Predsedništvu SFRJ, kad je osnovano koordinaciono telo koje se sastojalo od
12 predsednika stranaka. A drugi datum koji ste spomenuli je bio datum kad ste vi
13 svi iz Bosne zajedno otišli u Beograd. Taj prvi datum, kad je održan sastanak u
14 Predsedništvu i kad je osnovano koordinaciono telo, koji je to bio datum? Jer
15 nama ovde stoji 26. januar 1991. Je li to tačno?

16 SVEDOK: 26. decembra 1991. godine, posle sastanka u Predsedništvu -

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda smo to sada razjasnili.

18 Izvolite nastaviti, gospodine Margetts.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala lepo.

20 P: Doktore Đokanoviću, možete li sudijama reći gde ste bili u januaru i
21 februaru 1992. godine? Tj. u kom periodu ste bili u Beogradu, a u kom u
22 Sarajevu?

23 O: Pa po završetku konvencije vratio sam se, naravno, u Sarajevo. I išao
24
25
26
27
28
29
30

1 sam u par navrata u Beograd na sjednice Saveznog vijeća, odnosno Odbora koji je
2 pripremao tekst Konvencije o Jugoslaviji. Znači, posle održane Konvencije o
3 Jugoslaviji, sada osim stranaka iz Bosne i Hercegovine, znači na tom sastanku
4 Savezne skupštine 2. januara 1992. godine, osim stranaka iz Bosne i Hercegovine
5 bilo je i stranaka iz Srbije, Crne Gore, Makedonije i Hrvatske. Bilo je preko
6 stotinu učesnika. Kad kažem "stotinu", mislim na organizacije. Ne sećam se
7 tačnog broja koliko ih je i potpisalo tu Konvenciju o Jugoslaviji.

8 A onda je zaključak sa te Konvencije bio da Savezna skupština donos...
9 donese sveobuhvatan zakonski akt za riješ... za razriješenje političke krize u
10 SFRJ.

11 Jedan od odbora Saveznog vijeća je dobio zadatak da priprema tekst
12 zakona koji bi sveobuhvatno riješio jugoslovensku krizu. Znači, tim povodom sam
13 išao u Beograd. Ne sećam se tačno koliko puta. Ne više od dva, tri puta. A onda
14 smo imali ponovo sastanak 14. februara 1992. godine. Ovog puta su na tom
15 sastanku bili prisutni samo oni koji su potpisali tekst Konvencije sa početka
16 januara 1992. godine.

17 P: Doktore Đokanoviću, hvala Vam na tom objašnjenju.

18 A sada da pređemo na mart 1992. godine. Časni Sude, molim da se svedoku
19 pokaže ne sledeća dva dokazna predmeta, njih ćemo preskočiti, nego da pređemo
20 odmah na sednicu Skupštine i to oni koji su označeni brojevima 25, 26, 27 u
21 spisku dokaznih predmeta. A to su sve dokazni predmeti koji su već ranije bili
22 uvedeni dok je svedočio Pat Treanor.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li Vi obezbedili primerke i za
2 Sekretarijat? Mislím da smo broj 25 već dobili.

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, ovo su prilično obimni
4 dokumenti i nismo pripremili uobičajeni broj primeraka. Ali ovi dokumenti se
5 nalaze u regístratorima Sekretarijata. A sam dokument će biti stavljen na
6 grafoskop.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, možda je to tako. Ali jeste li
8 obavestili Sekretarijat unapred o tome koje ćete dokumente koristiti? Jer ako
9 sad počnemo da ih tražimo, to će nam oduzeti dosta vremena. A inače je gospođica
10 Philpott mogla to sve unapred da uradi.

11 Jasno mi je sada da jeste obavestili gospođicu Philpott. Ali u ovom
12 trenutku nemamo ekstra primerak za svedoka.

13 Treba da bude jasno od samog početka da treba raditi na tome da se u
14 sudnici uštedi vreme i da se unapred navedu svi ti dokumenti koji će biti
15 stavljeni pred svedoka.

16 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, evo ja ću sad da pomognem
17 našem pravnom referentu da to nađemo što je moguće pre.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa da, to je sada trka, da vidimo ko će
19 pre da nađe dokument. I evo Sekretarijat je pobedio.

20 Molim da se stavi engleska verzija na grafoskop.

21 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da. Strane koje nas interesuju su od
22 strane 12 prevoda pa nadalje.

23 Časni Sude, delovi engleskog teksta na koje ću se ja pozivati su govori
24 gospodina Krajišnika, koji počinje na strani 12. Govor doktora Đokanovića koji
25 se nastavlja odmah iza govora gospodina Krajišnika i počinje na strani 14 i

26

27

28

29

30

1 nastavlja se na strani 15.

2 P: Doktore Đokanoviću, Vi sada pred Vama imate dokument o sednici
3 Skupštine od 18. marta 1992. godine, je li tako?

4 O: Tako je.

5 P: Doktore Đokanoviću, jeste li Vi bili prisutni na toj sednici od 18.
6 marta?

7 O: Bio sam prisutan.

8 P: Doktore Đokanoviću, molim Vas, sada da otvorite taj stenogram i to na
9 strani 14 gdje počinje govor gospodina Krajišnika i molim Vas da pročitate tekst
10 sve do strane 17, gdje gospodin Krajišnik završava svoje izlaganje i počinje Vaš
11 govor. I onda pročitajte, molim Vas, i Vaš govor sve do skoro kraja strane 18.
12 To je u verziji na B/H/S jeziku.

13 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, samo da pitam da li Vi imate
14 primerak?

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Sekretarijat ima primerak, ali mi ne
16 čitamo iz toga.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Evo sad mi kaže naš pravni referent da
18 je ona našla te dokumente.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. U redu je. Ovaj, već smo izgubili
20 nekoliko minuta dok smo to sve našli i stavili na grafoskop. A sada treba da
21 gubimo ponovo vreme da biste Vi podelili svih devet primeraka ovde u sudnici.
22 Gospodine Margetts, treba ovde da budemo praktični i moram da kažem da ukoliko
23 ste već najavili gospodinu Đokanoviću da ćemo sada da se bavimo stenogramom sa
24 sednice te i te, Skupštine onda mislim da nema potrebe da ga pitate je li on bio

25

26

27

28

29

30

1 prisutan ili ne. To baš nije praktični način rada ovde u sudnici.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da, časni Sude. Hvala Vam na tim
3 uputstvima. Ja sam pokušavao da budem praktičan i sada mislim da bi bilo zgodno
4 da podelimo ove transkripte koje imamo. Mislim da bi to bilo brže nego da čitamo
5 sa grafoskopa.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, svakako. Niko se tome nije protivio
7 ni pre pet minuta.

8 I izvinjavam se ako zvučim iritirano.

9 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, znate da se i ja trudim da
10 se suspregnem u svojoj nervozi.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dakle počinjemo od stranice 14?

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Počnite od stranice 12 i možete onda
13 čitati sve do strane 15.

14 /.../

15 SVEDOK: U redu je. Ja sam pročitao.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Margetts.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod]

18 P: Doktore Đokanoviću, da li se sjećate da ste održali izlaganje koje
19 počinje na stranici 16 primjerka koji Vi imate?

20 O: Mart je vrlo bitan mjesec. Vrlo dobro se sjećam i ovih skupština i
21 onog šta sam govorio i ono što su govorili najznačajniji političari srpski u tom
22 periodu.

23 P: Kao prvo, želio bih da pogledamo prvi pasus Vašeg govora gdje Vi
24 kažete da je jedan broj diskutanata diskutirao o ratnoj opciji, ali da je

25

26

27

28

29

30

1 prevladao razum. Možete li objasniti Vijeću što ste mislili kada ste to rekli?

2 O: Nešto na tu temu sam jučer, ovaj, govorio kada je časni sudija
3 postavio pitanje oko moje diskusije na osnivačkoj skupštini srpskog naroda. To
4 su, to je nekoliko dana poslije usvajanja memoranduma o nezavisnoj, suverenoj
5 Bosni i Hercegovini koja je, koju je usvojila neprincipijelna parlamentarna
6 većina. Kažem neprincipijelna, iako je parlamentarna većina zato što je to bila
7 vlast tri koalicione stranke. Onda su jednu praktično izbacili iz igre i
8 usvojili dokument koji ova treća strana koja je predstavljala srpski narod nije
9 us... nije usvojila.

10 To je razljutilo mnoge. Znači, jednostavno, rekao sam juče da je na
11 jednoj strani, a to je na strani SDA, HDZ i njihovih pristalica vladala
12 euforija, a na drugoj strani, na strani Srpske demokratske stranke, njihovih
13 političara, poslanika i pristalica, vladao je gnjev. I na osnivačkoj skupštini
14 srpskog naroda bilo je zaista takvih diskusija skoro da se odmah krene u rat
15 protiv nekoga. Ljud... ljudi su bili ljuti. Međutim, većina diskutanta je bila
16 ipak za, da se, za to da se politička kriza riješi mirnim putem i konstatovano
17 je da mi imamo dovoljno i... i vremena, i pameti. i sposobnih ljudi da možemo
18 pronaći rješenje iz vrlo komplikovane situacije.

19 P: Doktore Đokanoviću, zamoliću sada da pogledate pretposljednji pasus
20 Vašeg govora. U njemu, naime nešto želite tu naglasiti: "Ono što se dogodilo
21 najvišim funkcionerima Srba u BiH, naime da kažu javno da Jugoslavija više ne
22 postoji."

23 Kakve su bile implikacije toga što se reklo da Jugoslavija više ne
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 postoji?

2 O: U ovom pretposlednjem pasusu, ja sam na početku rekao da podržavam
3 napore pregovarača i mislim da na kraju tog puta, te mirovne konferencije o
4 Bosni i Hercegovini, da se nazire uspijeh za srpski narod. Kad kažem uspijeh za
5 srpski narod, mislim da će se doći do rješenja koje će biti pravedno i jednako
6 prihvatljivo za sva tri naroda. A samim tim, to je uspijeh za srpski narod jer
7 mi nismo tražili ništa više od drugog i trećeg naroda.

8 Međutim, verovatno, prethodnih dana po medijima je bilo nekakvih govora,
9 pa sam se ja, ovaj, na to osvrnuo. Verovatno i predsednik Skupštine, gospodin
10 Krajišnik je negde rekao da nema Jugoslavije. Onda sam ja odgovorio, ne može
11 niko od srpskih političara tako da govori jer mi praktično naš...našu politiku
12 crpimo iz rezu...rezultata plebiscita srpskog naroda iz novembra 1991. godine
13 kada je narod rekao da želi da ostane u Jugoslaviji i pozvao sve druge - to je
14 vrlo važno. Znači, Srbi su pozvali sve druge građane, pripadnike svih drugih
15 nacija i konfesija da ostanu u Jugoslaviji, znači u toj državi u kojoj svi skupa
16 živimo.

17 Znači, ako neko razbija Jugoslaviju, onda to ne treba da razbijaju
18 srpski političari, odnosno ne treba ni da govore o... o, o tome da li
19 Jugoslavije, Jugoslavije ima ili nema jer je narod rekao da želi ostanak u
20 Jugoslaviji. Znači, evo imate sada konferenciju o Bosni i Hercegovini,
21 skoncentrišete se na tu konferenciju, tražite put i pravedno rješenje za Srbe.
22 Ostavite se sada Jugoslavije. To je bila moja poruka.

23 P: U kontekstu Vašeg izlaganja, činjenica da su najviši funkcioneri
24 rekli da Jugoslavije više nema, po Vašem mišljenju, koje su bile zapravo
25 implikacije?

26 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Pitanje je već postavljeno i na to smo
27 dobili odgovor. Mislim, kada se govori o tome kakve su implikacije toga da

28
29
30

1 Jugoslavije više nema.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts?

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Pitanje jeste postavljeno. Ja nisam
4 stekao dojam da sam dobio potpuni odgovor.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo Vam dozvoliti samo jedno
6 razjašnjenje da vidimo da li ćete dobiti upravo onaj odgovor koji želite.

7 G. MARGETTS: [simultani prevod]

8 P: Doktore Đokanoviću, po Vašem mišljenju, nakon što je prihvaćeno da
9 Jugoslavije više nema, šta bi iz toga slijedilo?

10 O: Ako srpski političari prihvate činjenicu da Jugoslavije više nema,
11 onda oni nemaju realnog uporišta u... u... da ostanu na političkoj sceni jer
12 kompletno uporište, i Skupština srpskog naroda, i u buduć...ć...a Srpska
13 Republika Bosna i Hercegovina i njen Ustav upravo počivaju na izjašnjavanju
14 srpskog naroda i drugih građana u Bosni i Hercegovini koji su jasno rekli da
15 žele da ostanu u Jugoslaviji. Nikada nije bilo jednog takvog masovnog izlaska
16 na... na... na biračka mjesta kao tada, bar kad su Srbi u pitanju.

17 P: Kada kažete da u tom slučaju srpski političari ne bi imali nikakvih
18 temelja da ostanu na političkoj sceni, u političkoj areni, koje su onda u tom
19 slučaju druge opcije bile za srpske političare?

20 O: /nerazgovetno/ mi već praktično izlazimo iz Skupštine, iako je u
21 Skupštini formirana neprincipijelna parlamentarna većina, ona je opet
22 parlamentarna većina. Znači, i... i sup... strana SDA, HDZ ima isto tako svoje
23 nekakvo logičko uporište. I kaže "to je parlamentarna većina". Ovo je samo
24 pobuna jedne političke organizacije u slučaju Srpske demokratske stranke, zašto
25 bi to bio srpski narod? Ovaj, znači, mi izlazimo iz legalnog parlamenta koji je
26 priznat i Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom SFRJ, osnivamo Skupštinu srpskog

27

28

29

30

1 naroda koja nesporno uživa poverenje kompletnog srpskog naroda. Idemo ka
2 formiranju kasnije Srpske Republike Bosne i Hercegovine, ali znači, to je bio
3 maksimum koji smo mi mogli da uradimo odvajajući se iz Parlamenta Bosne i
4 Hercegovine. Znači, ni slučajno se više nije smjelo otići dalje. To je bilo
5 nešto što... što... što se moralo poštovati do kraja da bi se jednog dana mogli
6 da opet vratimo u... u... normalne pravne tokove kada i protivnička strana
7 shvati šta je ona uradila.

8 P: Doktore Đokanoviću, na početku svog izlaganja Vi govorite o ratnoj
9 opciji. Recite da li je rat bio opcija za političare.

10 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, u vezi sa ovim pitanjem želim
11 reći da što je zapravo gospodin Đokanović mislio sa točno tim dijelom svog
12 izlaganja to je već bilo i postavljeno i na to smo dobili odgovor.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gdje možemo točno pronaći odgovor na to
14 pitanje, gospođo Loukas?

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] To je bilo - samo trenutak da provjerim.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitanje je bilo da li je rat bio opcija
17 i za političare.

18 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja se pozivam na ono pitanje
19 kada gospodin Margetts pita svjedoka o ovom dijelu njegovog izlaganja. Pitanje
20 samo se nije ticalo da li je rat bio opcija za političare nego se odnosio na
21 govor gospodina Đokanovića u kojem se u prvom pasusu govori o ratu i miru.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prigovor se ne usvaja.

23 Možete nastaviti, gospodine Margetts.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MARGETTS: [simultani prevod]
2 P: Dakle, doktore Đokanović, da li je rat bio opcija za srpske
3 političare?
4 O: U teškim političkim krizama rat je uvijek opcija; ne samo na tom
5 prostoru. Ali razumni političari pokušavaju da urade sve da do rata ne dođe.
6 Ovde su neki - sad se vraćam na teritoriju Bosne i Hercegovine i u Skupštinu
7 srpskog naroda - jedan broj poslanika je očigledno imao, ovaj, kratke nerve i
8 odmah je htio da radikalno rješava političku... političku krizu. Međutim, rekao
9 sam da je većina ljudi u Parlamentu bila za to da se, iako je vrlo teška ta
10 politička kriza, ipak rješava mirnim putem, da se kroz Konferenciju o Bosni i
11 Hercegovini traga za pravičnim mi...miroljubivim rješenjem.
12 P: 18. marta 1992. godine, koji su političari držali izlaganja iz kojih
13 se moglo vidjeti da su oni za radikalno rješavanje te krize?
14 O: Ja se stvarno sada ne mogu sjetiti imena tih ljudi... tako, prolazi
15 mi, ovaj, pred očima slike nekih ljudi koji su i inače bili radikalni u toj
16 Skupštini, ali opet ne mogu tačno da se sjetim da li su i oni bili ti koji su to
17 tako govorili.
18 P: Doktore Đokanoviću, prije nego što ste iznijeli svoje izlaganje gdje
19 ste se pozvali na to pitanje ratne opcije, gdje govorite o tome da se ne može
20 govoriti da Jugoslavije više nema, je govorio gospodin Krajišnik. On je rekao
21 sljedeće: "U čemu je problem? Mislim da je problem u tome da oni žele da Bosna i
22 Hercegovina bude priznata po svaku cijenu; žele da bude država. U tom smislu
23 bilo bi dobro kada bismo mogli napraviti jednu stvar iz strateških razloga,
24 početi ovo što smo se dogovorili, etničko razdvajanje na terenu. Početi
25
26
27
28
29
30

1 utvrđivati teritorij, a kada se teritorija utvrdi onda je stvar dodatnih
2 razgovora kako će čija vlast da funkcioniše."

3 Da li se sjećate da je gospodin Krajišnik to rekao 18. marta 1992.?

4 O: To je gospodin Krajišnik rekao 18. marta te godine.

5 P: Jeste li smatrali da je to komentar koji je sukladan biranju ratne
6 opcije?

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je tipično sugestivno
8 pitanje. Ulažem prigovor.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts?

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, po mom mišljenju moje
11 pitanje nije bilo sugestivno. Činjenica je da svjedok može iznijeti šta je on
12 smatrao šta je značio njegov komentar.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali Vi ste već sugerirali šta bi to
14 bilo, u čemu bi to bilo u skladu. Da ste ga recimo pitali da li je njegov govor
15 u skladu sa nekim stavovima koji su tokom tog dana bili izneseni, onda bi to
16 bilo dobro pitanje.

17 Gospodine Đokanović, možete li Vi komentirati ovaj govor? Naime, gdje
18 biste Vi taj govor stavili u spektru raznih političkih stavova koji su bili
19 izneseni tokom te sjednice, a i nekih drugih?

20 SVEDOK: Znači, ja sam imao pozitivan stav prema Konferenciji o Bosni i
21 Hercegovini. Ne zato što sam imao puno poverenja u tri strane iz Bosne i
22 Hercegovine da će doći do pravičnog rješenja nego zato što sam se uverio da se
23 Međunarodna zajednica uključila u rješavanje političke k...krize u Bosni i
24
25
26
27
28
29
30

1 Hercegovini. I na čelu te Konferencije o Bosni i Hercegovini bio je tada
2 diplomat, portugalski diplomata Jose Cutileiro. To mi je nekakva bil...bila
3 garancija da će jednostavno, pošto su tri strane ušle u pregovore, da će i tri
4 strane izaći -

5   PREVODILAC: Molim Vas samo malo sporije, hvala.

6   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nije još odgovor na moje pitanje.

7   SVEDOK: Ali sad će to da slijedi, časni Sude. Znači, nije bilo potrebe
8 nikakve da se izlazi sada mimo dogovorenog, mimo dogovorenih principa i tajminga
9 te konferencije. Zašto sada govoriti na Skupštini "mi ćemo krenuti u etičko... u
10 etničko razdvajanje na terenu? Je li to bio zaključak sa te sesije konferencije?
11 Ako je to bio zaključak sa sesije konferencije da sve tri strane krenu u etničko
12 razdvajanje na terenu, onda je to njihov stav. Ali ako to nisu dogovorili na
13 konferen... na... na... na prethodnoj sesiji, onda je to nešto što može da se,
14 ovaj, svrsta tačno u govore koji daju doprinos ratu.

15   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite samo da pogledam da li sam u
16 potpunosti razumio Vaš odgovor. Rekli ste da nije neophodno bilo da se ide
17 nasuprot dogovorenih načela i konferencije koja je bila zakazana. Da li da
18 shvatim da nije bilo potrebno da se ide protiv rješenja pregovorima? A zatim
19 kažete: "Zašto da se govori o etničkoj podjeli na terenu na sjednici Skupštine u
20 ovom kontekstu ako to nije bilo dogovoreno na radnim sjednicama, a nije. Onda su
21 zapravo to samo govori koji doprinose ratu."

22   Dakle, da li da shvatim da je Vaš odgovor bio da je ovim dijelom svog
23 izlaganja gospodin Krajišnik na neki način doprinosio ratu?

24   SVEDOK: Upravo tako, časni Sude. Ako ovo što na početku stoji - ima
25 jedna rečenica na poč -

26   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

27   SVEDOK: Kaže: "Mi smo se dogovorili."

28   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, tamo gdje on kaže "jedna stvar
29 početi ovo što smo se dogovorili". A zatim ste Vi iznijeli stav da to etničko

30

1 razdvajanje nije bilo nešto oko čega je postojao dogovor. Dakle Vi kažete da on
2 zagovara da se to provede, a da time se doprinosi ratu.

3 Recite da li sam Vas dobro razumio.

4 SVEDOK: Časni Sude, treba pročitati' ponovo rečenicu. Ako mi dozvolite,
5 ja ću je pročitati' ponovo.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

7 SVEDOK: "U tom smislu bilo bi dobro strateški učiniti jednu stvar:
8 početi ovo što smo se dogovorili, etničko razdvajanje na terenu. Ako su se oni
9 na Konferenciji o Bosni i Hercegovini dogovorili, te tri vladajuće strane, da se
10 etnički razdvajaju i ako je to bio stav i predstavnika Međunarodne zajednice,
11 onda je to nešto drugo."

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Time se zapravo javlja novo pitanje,
13 šta se misli tim "mi". Šta smo se "mi" dogovorili? "Početi ono što smo se
14 dogovorili"...

15 Dakle, da li mogu onda shvatiti da to u svakom slučaju nije bilo pitanje
16 dogovora između tri uključene strane. Da li se onda može shvatiti da to "mi"
17 znači "mi, Srbi"?

18 SVEDOK: Ja sam do ove skupštinske sjednice bio na svim skupštinskim
19 sjednicama. I na... ni na jednoj skupštinskoj sjednici nije bio takav dogovor.
20 Nije se, na kraju krajeva ni raspravljalo uopšte na... na... na tu temu. I meni
21 je ostala dilema ko je to bio ko se dogovorio. Ko su te strane koje su
22 dogovarale ovo.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. To je jasno.

24 Možete nastaviti, gospodine Margetts.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod]

26

27

28

29

30

1 P: Doktore Đokanoviću, zamoliću da sada pogledamo jednu drugu sjednicu
2 Skupštine iz marta 1992. Riječ je o sjednici od 11. marta 1992. To je 10.
3 sjednica. Da li ste bili prisutni toj sjednici 11. marta 1992.?

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li imamo također devet primjeraka?

5 O: Ako mi kažete da sam ja govorio na toj skupštini, onda ću morati da
6 kažem da sam bio prisutan.

7 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, mi nemamo primjerke ove
8 sjednice Skupštine. Bit će dovoljno da se jedna od stranica stavi na grafoskop.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koja je to stranica?

10 G. MARGETTS: [simultani prevod] To će biti stranica sa ERN brojem 0083-
11 6985.

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Zanima me koja je to stranica u verziji
13 na B/H/S-u, molim Vas?

14 G. MARGETTS: [simultani prevod] U verziji na B/H/S-u to je 0081-6436 pa
15 do 6437.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Puno Vam hvala.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod]

18 P: Doktore Đokanoviću, da sada odgovorim Vama, ja nisam pronašao Vaše
19 ime na spisku onih koji su prisustvovali sjednici. Međutim, mislim da bismo
20 nakon razgovora o samom izlaganju se mogli sjetiti jeste li bili prisutni kada
21 je izlaganje bilo izrečeno.

22 Sada ću Vas zamoliti da pogledate izlaganje doktora Radovana Karadžića
23 koje je uslijedilo nakon komentara Momčila Krajišnika kada je otvorio sjednicu.
24 To počinje na stranici 0081-6436 u verziji koju Vi imate, nastavlja se na
25 sljedećoj stranici. Ono što mene konkretno zanima i što želim da mi

26

27

28

29

30

1 prokomentirate se odnosi na drugi pasus. To je kraj prve ove stranice i gore na
2 vrhu sljedeće.

3 [Tužilaštvo se savetuje]

4 G. MARGETTS: [simultani prevod]

5 P: Doktore Đokanoviću, dakle ovo o čemu govorim je ovaj dio. Vama je
6 poznato da Konferencija o Bosni i Hercegovini, ono što je bilo potrebno i da
7 ništa što se uradi protiv volje jedne etničke zajednice može uspjeti u Bosni.
8 /kako je prevedeno/

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, molim Vas, usporite
10 malo kada govorite.

11 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja se izvinjavam.

12 P: "Sada imamo tri Bosne i Hercegovine, a nakon rata ćemo imati samo
13 uništene gradove, etnički homogene. Dakle mora ste pretpostaviti da prisilno
14 krvavo uklanjanje manjinskog naroda iz jedne regije u drugu bi u velikim
15 razmjerima se pretvorilo u građanski rat." /kako je prevedeno/

16 Doktore Đokanoviću, karakterizacija doktora Karadžića o onom šta bi se
17 dogodilo u slučaju rata u Bosni, da li je to zapravo obuhvaćalo i Vaše
18 razumijevanje situacije, naime, šta bi se dogodilo u slučaju rata u Bosni?

19 O: Upravo tako. Ja sam i u novinskom članku za sarajevsko "Oslobođenje"
20 koji sam ja napisô, koji smo juče spominjali upravo rekao, ako dođe do rata, to
21 će biti najkatastrofalniji međunacionalni, međuvjerski rat kakav istorija do
22 tada nije zabilježila.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, da li ste Vi ovako shvatili stvar: kada bilo koji političar se
2 izjasni za ratnu opciju, da li to znači da je također se izjasnio za prisilno
3 uklanjanje etničkih grupa iz nekog područja?

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ponovo jedno pitanje na koje
5 moram uložiti prigovor jer je u potpunosti sugestivno.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, prigovor se usvaja.
7 Molim Vas, preformulirajte pitanje.

8 G. MARGETTS: [simultani prevod]

9 P: Doktore Đokanoviću, kada je neki od političara u Bosni bio za ratnu
10 opciju, možete li reći kakvu vrstu rata je on zagovarao?

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Mala je vjerojatnost da pitanje ove
12 prirode može pomoći Pretresnom vijeću, u ovom obliku barem. "Neki političar",
13 traži se nagađanje, a to neće biti od velike koristi Vijeću.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi smo već čuli iskaz da su političari
15 neki se izjašnjavali za rat mada je veći broj bio onih koji su tražili druga
16 rješenja. Koliko sam ja shvatio pitanje, tu se govori o onima koji su, dakle,
17 bili za rat i kakav bi se onda rat mogao očekivati, tj. za kakvu su se vrstu
18 rata oni zalagali tj. birali. Odgovorite, molim Vas.

19 SVEDOK: Očigledno je da rat u Bosni i Hercegovini može da bude krvav i
20 katastrofalan po sve tri nacionalne zajednice i tri dominantne vjerske

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zajednice. Zavisno od statusa političara, njegovog realnog uticaja na politički
2 život u Bosni i Hercegovini, onda i izjave takvih ljudi mogu da imaju određenu
3 težinu. Ako to govore političari koji i realno iza sebe nemaju neku političku
4 snagu. Kad to kažem, mislim na pristalice, na, na značajnu podršku iz naroda,
5 onda to neće biti zabilježeno na kraju ni u medijima niti će imati neku posebnu
6 težinu. Međutim, ako to govore političari koji su u Parlamentu ili političari
7 koji su iz stranaka na vlasti, onda to u svakom slučaju ima veliku političku
8 težinu.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da Vam postavim sljedeće
10 pitanje: rat može biti jednostavno vojno zauzimanje i dominacija na nekom
11 teritoriju. Da li je bilo jasnih stavova o tome da li će to izgledati tako ili
12 će biti nekih konkretnih posljedica i za civilno stanovništvo u tom području?

13 SVEDOK: U trenutku o kome sada govorimo o težini političke situacije,
14 govorilo se samo u zvaničnim institucijama i u nekim medijima od strane
15 ozbiljnijih kolumnista koji su analizirali političku situaciju u Bosni i
16 Hercegovini. Znači, još uvijek nije bilo, rekao bih, te kritične mase koja je
17 mogla da krene u rat.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali to nije odgovor na moje pitanje.
19 Bar za sad još nije.

20 SVEDOK: Ja sam shvatio, časni Sude, Vaše pitanje, al' sam, ovaj, se
21 trudio da precizno odgovorim na ovaj trenutak, u ovom trenutku. Znači, u ovom
22 trenutku ne postoje vojne sile koje bi mogle da budu, ovaj, sudionice u ratu.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, ukoliko postoji ratna opcija,
24 pretpostavljam da to znači da se koriste nasilna sredstava da bi se postigli

25

26

27

28

29

30

1 ciljevi. Da li bi taj cilj bio samo vojna dominacija u nekom području ili bi to
2 imalo i konkretne posledice i po civilno stanovništvo u tom području?

3 SVEDOK: Kad bi se to desilo, to bi u svakom slučaju bila vojna
4 dominacija na jednom dijelu teritorije Bosne i Hercegovine koja bi u svakom
5 slučaju imala posljedice po civilno stanovništvo, na bilo kom dijelu teritorije
6 Bosne i Hercegovine.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, svaka vojna dominacija ima
8 posledice po civilno stanovništvo. Ali pitanje se odnosilo na to da li bi imalo
9 to neke konkretne posledice po civilno stanovništvo?

10 SVEDOK: Zbog velike izmiješanosti stanovništva u Bosni i Hercegovini
11 svaka ratna opcija vodi ka grupisanju triju međunarodnih zaje... triju
12 nacionalnih zajednica i vjerskih zajednica na... na... na njihove strane. A
13 samim tim, ti ljudi koji ne pripadaju dominantnoj nacionalnoj i vjerskoj
14 zajednici na određenom teritoriju Bosne i Hercegovine bivaju, bivaju ugroženi.
15 Tako da bi ti... ti počeci nekakvog etničkog razdvajanja u svakom slučaju vodili
16 ka ratu koji bi imao katastrofalne posledice po ono stanovništvo koje u tom
17 trenutku na tom prostoru u manjini. I ja sam u onom mom članku iz oktobra 1991.
18 godine govorio upravo o tome. Ako se ne shvati realnost na terenu, onda će
19 regionalizacija za neke predstavljati spas, a za druge okup...okupaciju i razlog
20 za pobunu. Znači, zbog takve t...tako teške političke situacije moraju se
21 uložiti veliki naponi da se sve to skupa razumije i da se onda iz svega toga
22 izađe na što bezbolniji način.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kad kažete "okupljanje ili grupisanje na
24 isto mesto tri nacionalne ili verske zajednice", da li to treba da shvatim kao

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 njihovo premeštanje u skladu sa etnički povučenicima?

2 GĐA LOUKAS: /nedostaje simultani prevod/

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas, nemojte me prekidati, ja
4 moram da završim.

5 SVEDOK: Časni Sude, ja u ovom trenutku mislim o toj početnoj fazi,
6 znači, političkog okupljanja koje unosi nervozu među stanov... ono drugo
7 stanovništvo. Znači, to je ona inicijalna faza. Ja sam u svom odgovoru upravo
8 govorio o toj nekakvoj inicijalnoj fazi. Znači, nekakvog političkog podva...
9 okupljanja koje je treba da... da donese ono što... što se dogovori ta etnička
10 zajednica na tom prostoru.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi kažete ratna opcija bi dovela do
12 grupisanja, do okupljanja. Mene interesuje šta Vi pod tim podrazumevate. Dakle
13 ne govorimo više o političkoj borbi, već o ratnoj opciji i šta ste pod tim
14 podrazumevali kad ste to rekli? I pitao sam Vas da li bi to podrazumevalo
15 premeštanje delova stanovništva.

16 SVEDOK: Vrlo moguće da bi u... u jednom dijelu tih političkih planova
17 odgovarajućih politika bilo, bilo... bila alternativa i premještanje
18 stanovništva. Ali ja sam u svom razmišljanju razmišljao i o... i o ekstremnijim,
19 ovaj, rješenjima. Znači, mogućem ubijanju stanovništva. Preseljavanje, iako je
20 težak, težak međunarodni prekršaj, ipak ostane živa glava. Nego to, to biva sve
21 onda izmiješano i... i... i nasilno preseljavanje i ubijanje ljudi.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A to bi sve bile predvidive posledice
23 opredelivanja za ratnu opciju. Da li Vas ja to dobro razumem?

24 SVEDOK: Apsolutno.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

26

27

28

29

1 Izvolite, gospođo Loukas.

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Vežano za ovo, jasno
3 mi je da u pogledu ovog mešanog, hibridnog sistema koji je ovde usvojen
4 prigovori na pitanja sudija se obično ne ulažu. Ali bez obzira na to, ja dolazim
5 iz sistema gde se mogu ulagati prigovori na pitanja sudija. Naročito kada se
6 rati o sugestivnom pitanju. I to sugestivno pitanje koje je toliko važno u ovom
7 predmetu. Ja samo hoću da to uđe u zapisnik.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam na tome.

9 Izvolite, gospodine Margetts.

10 G. MARGETTS: [simultani prevod]

11 P: Doktore Đokanoviću - oprostite, počecu iz početka.

12 Doktore Đokanoviću, je li bilo političara koji su se zalagali za
13 razdvajanje stanovništva?

14 O: Iskreno govoreći, kompletna vladajuća elita u tom periodu je bila za
15 razdvajanje stanovništva. Neki eksplicitno, a jedna strana, treća, implicitno.
16 Kad kažem implicitno, mislim na bosanske Muslimane koji su očekivali u... u toj
17 etničkoj podjeli da će i njima pripasti nešto. Ali kad o tome govorim, moram da
18 iznesem još jednu, jednu, jedan podatak. Znači, kad su počeli Konferenciju u
19 Bosni i Hercegovini 14. februara 1992. godine - a ja to znam samo iz medija -
20 tri strane su se dogovorile da podjele teritoriju Bosne i Hercegovine po
21 principu -

22 GĐA PREVODILAC: Molim Vas da usporite malo.

23 O: Hrvatska strana je odmah u startu rekla da su oni suvereni na 17%
24 Bosne i Hercegovine i da ne žele da se odreknu svojih 17%. Predstavnik

25

26

27

28

29

30

1 muslimanske strane, Alija Izetbegović je rekao: "Muslimani su suvereni i
2 konstitutivni u Bosni i Hercegovini. Najbrojniji su narod i ne dolazi u obzir da
3 dobiju manje od jedne trećine Bosne i Hercegovine." A predstavnik srpske strane,
4 doktor Karadžić je i ranije govorio da po katastarskim knjigama, da su Srbi
5 vlasnici preko 70% teritorije Bosne i Hercegovine. Ali u svakom -

6 GĐA PREVODILAC: Molim Vas, malo da usporite.

7 O: U redu. Ali u svakom slučaju, sve tri strane su se na početku
8 dogovorile o... o procentualnoj podeli teritorije Bosne i Hercegovine.

9 P: Ko je bila vladajuća elita u rukovodstvu bosanskih Srba?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo jedan trenutak.

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ja bih da uložim protest na ovakvu
12 formulaciju, "vladajuća elita".

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Evo sad smo izgubili transkript sa
14 ekrana. Ali svedok je na strani 26 koristio termin "vladajuća elita". Kada Vi
15 kažete: "Iskreno govoreći, cela vladajuća elita u to vreme se zalagala za
16 razdvajanje stanovništva", jeste tu mislili na sve strane, Muslimane, Hrvate,
17 Srbe, i njihove stranke ili ste mislili samo na jednog aktera, na jedan deo, na
18 jednu stranu?

19 SVEDOK: Na sva tri aktera u Bosni i Hercegovini.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, ako Vi koristite taj
21 isti termin, a onda uz njega pripojite i bosanske Srbe, onda to dovodi do
22 zabune.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 A sada, izvolite, gospođo Loukas.

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Pa ne, onda je pitanje rešeno sa ovom
3 Vašom ispravkom.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod]

6 P: Doktore Đokanoviću, kada Vi kažete "vladajuća elita", dakle kada
7 spominjete tu vladajuću elitu, a kad se to odnosi na bosanske Srbe, koga pod tim
8 podrazumevate? Ko spada kod bosanskih Srba u tu vladajuću elitu?

9 O: U sve tri vladajuće elite spadaju državni funkcioneri. Znači, i
10 skupštinski, funkcioneri državnog Predsedništva i Vlade, plus funkcioneri
11 vladajućih stranaka. Znači, unutar stranačke infrastrukture, predsednik izvršnog
12 odbora, uticajni članovi izvršnog odbora, predsednik glavnog odbora stranke i
13 to.

14 P: U martu 1992. godine ko su bili ti koji su donosili odluke u
15 rukovodstvu bosanskih Srba?

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja ulažem prigovor na opštu
17 prirodu, generalnu prirodu ovog pitanja. I termini kao što su "ko su bili ti
18 koji su donosili odluke?" po mom mišljenju, neće nas dovesti do nekog korisnog
19 odgovora.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja mislim da ovaj termin "ko su bili ti
21 pravi donosioci odluka?" verovatno pod tim podrazumevate one koji su bili iza
22 donošenih odluka, a ne oni koji su formalno donosili odluke. S druge strane,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 svedok je u situaciji da može da odgovori na pitanje ko je zapravo donosio
2 odluke i može da razluči između formalnih i neformalnih donosioca odluka.

3 Prema tome, kažite nam, molim Vas, kako je to bilo na političkoj sceni
4 kod bosanskih Srba?

5 SVEDOK: Mogu li da odgovorim, časni sud..sudija, časni Sude, na... na to
6 ko su bili elite u sve tri vladajuće stranke? A samim tim ću odgovoriti i na
7 srpsku, i za srpsku stranu, od onih koji su donosili odluke.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne.

9 SVEDOK: Onda ću odgovoriti na postavljeno pitanje.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja mislim, zapravo, da ste odgovorili
11 već na ovo pitanje uopšteno time što ste rekli ko je bila politička elita i
12 spomenuli ste nekoliko vrsta kategorija.

13 A sada nas interesuje konkretno za bosanske Srbe. Možda će Vas kasnije
14 neko pitati i za bosanske Hrvate ili Muslimane. Ali sada konkretno za bosanske
15 Srbe, ko je među njima donosio odluke?

16 SVEDOK: Pa, u ovom trenutku, neprikosnoven je bio doktor Radovan
17 Karadžić. Drugi po uticaju su bili članovi Predsedništva, profesor Koljević i
18 profesor Plavšić. I četvrti po uticaju u ovom trenutku je bio gospodin
19 Krajišnik.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Izvolite, gospodine Margetts,
21 nastavite.

22 G. MARGETTS: [simultani prevod]

23 P: Doktore Đokanoviću, početkom 1991. godine -
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, ja moram nešto da pitam.
2 Šta znači "bio je četvrti"? Da li je to u hijerarhijskom smislu ili šta pod tim
3 podrazumevate, da je na četvrtom mjestu bio on? Vi ste nam dali određena imena i
4 da li iza ove četvrte osobe dolazi peta osoba ili je ta četvrta osoba bila
5 najniža osoba koja je donosila ikakve odluke i posle toga više niko nije donosio
6 odluke? Molim Vas da to malo pojasnite.

7 SVEDOK: Pa moj odgovor je bio odgovor na o..obe Vaše dileme. Znači, i
8 po... po... po hijerarhiji, doktor Karadžić kao predsednik vladajuće stranke i
9 kao neko ko je potpisao kandidature i članovima Predsedništva Bosne i
10 Hercegovine, znači profesoru Koljeviću i... i profesorki Plavšić. A isto tako
11 neko ko je potpisao kandidaturu i... i gospodina Krajišnika za, na poslaničkim
12 izborima, slovi kao najutjecajnija politička ličnost.

13 Profesori Koljević i Plavšić koji su na izborima dobili najviše glasova
14 za članove Predsedništva Bosne i Hercegovine i zahvaljujući svome obrazovanju i
15 svome društvenom statusu u gradu i pogotovo izbornom rezultatu su neprikosnoveno
16 na drugom i trećem mjestu, po... po... po... po hijerarhiji i uticaju. U tom
17 slučaju, njih ne razdvajam na drugo i na treće mjesto. Recimo, ravnopravni su na
18 drugom i na trećem mjestu.

19 Gospodin Krajišnik koji postaje predsednik Skupštine Bosne i
20 Hercegovine, on je u... u... samim tim činom se odvaja od drugih poslanika
21 srpskih u Skupštini i svojom funkcijom postaje utjecajniji od poslanika. Zato
22 što je dobio manje glasova, recimo od... od profesora Plavšić i... i Koljević,
23 on ne može nikako da, da bude u tom trenutku njihova konkurencija kada je uticaj
24 u pitanju. A mislim da se radi o vremenu kad su prilično korektni odnosi bili u
25 rukovodstvu Srpske Republike i dosta se do toga držalo.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da, ali moje pitanje se takođe
2 odnosilo i na to da li je posle gospodina Krajišnika, iza njega, ispod njega
3 isto tako bilo osoba koje su donosile odluke?

4 SVEDOK: Pa nekih posebno bitnih odluka u ovom periodu, osim formiranja
5 Skupštine srpskog naroda, nije ni bilo; nekih bitnih koji bi bili, ovaj, od
6 nekog posebno velikog značaja. A do formiranja Skupštine srpskog naroda došlo se
7 skoro jednoglasno. Nije to neko odlučio, pa su sada... pa se sada... poslanici
8 glasali nego jednostavno to je bio jedan zajednički stav skoro istovremeno svih
9 učesnika u... u... u... u tom vremenu.

10 Posle gospodina Krajišnika, pa nije... bili su to i srpski članovi Vlade
11 unutar Vlade Bosne i Hercegovine. Međutim, nisu oni imali određenu
12 politič...političku težinu, toliku političku težinu da uopšte budu rangirani,
13 recimo, na ovoj imaginarnoj nekakvoj ljestvici uticaja.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Još nisam završio. Dakle, politički
15 uticaj su imale samo te četiri osobe, je li?

16 SVEDOK: Politički utjecaj od ljudi koji su činili vladajuću nomenklaturu
17 unutar srpskog naroda su imali isključivo ove četiri osobe. Na lokalnom nivou,
18 naravno da je bilo ljudi koji su na svojim lokalitetima imali odgovarajući
19 uticaj.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Margetts.

22 G. MARGETTS: [simultani prevod]

23 P: Ove četiri osobe, jesu li one imale jednak politički uticaj?

24 O: Morate mi postaviti preciznije pitanje. Za koji period?

25 P: Početkom 1992.

26

27

28

29

30

1 O: Najveći uticaj je imao naravno doktor Karadžić. A iza... iza... iza
2 doktora Karadžića, ovaj, pobrojane ličnosti, doktor Koljević i Plavšić i
3 gospodin Krajišnik. Ne bih Vam mogo preciznije odgovorit' od ovog, nego što sam
4 Vam sada odgovorio. Govorimo za taj poč... za ovaj period o kome govorimo, o
5 skupštinama.

6 P: Početkom 1991., jeste li razgovarali sa doktorom Koljevićem o Momčilu
7 Krajišniku?

8 O: Vi ste mi postavili ovo pitanje na koje sam ja odgovorio u toku onih
9 razgovora koji su uslijedili ovom mom sudskom nastupu, da ga tako nazovem. Jedan
10 dan poslije mog sastanka u Parlamentu Bosne i Hercegovine, a obično smo se
11 sastajali u kabinetu gospodina Krajišnika - to su nekako bile najzahvalnije
12 prostorije za takvu vrstu sastanaka. A profesor Koljević i ja smo stanovali
13 otprilike u istom dijelu grada. Nije nam trebalo puno vremena da stignemo kući i
14 obično smo šetali sa tih sastanaka do... do... do mjesta stanovanja. I ja sam u
15 jednom trenutku primijetio nešto i rekao profesoru Koljeviću: "Profesore, ne
16 čini li Vam se da se gospodin Krajišnik bori za malo više vlasti nego što mu
17 treba", i kako , "objektivno mu nije ni potrebno više jer je predsednik
18 Skupštine?"

19 To sam ja izjavio u... u... u prethodnim razgovorima.

20 Ali ta, ta njegova borba za bolju poziciju u hijerarhiji bosanskih Srba
21 nije ga još uvijek dovodila više od tog mjesta na koje sam ja spomenuo da je on
22 u tom trenutku na tom mjestu. Govorimo o martu 1992.

23 P: Pošto je rat počeo, je li doktor Koljević spominjao taj razgovor koji
24 je imao sa Vama ili komentarisao tu temu?

25 O: Nekih godinu dana poslije tog našeg razgovora, znači u Sarajevu,
26 profesor Koljević mi je za mene neočekivano - da, al' moram da odgovorim da je
27 tada kad sam mu to spomenuo, profesor Koljević rekao: "Ne, Dragane, ovaj, ne
28
29
30

1 mislim tako. Otkud Vam to?" I na tom se završio naš razgovor.

2 Ali u jednoj šetnji na Palama mi je onako iznenada rekao: "Bili ste,
3 Dragane, u pravu oko gospodina Krajišnika." Tačno mi je tako rekao.

4 P: Odgovarajući na pitanje sudije Hanoteaua Vi ste spomenuli poslanike i
5 rukovodstvo bosanskih Srba. Je li bio neko među vođama koji je imao veću
6 kontrolu od drugih nad poslanicima?

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja ulažem prigovor na to
8 pitanje. Pre svega zato što nije položena osnova za postavljanje tog pitanja, a
9 pored toga ovo je i sugestivno pitanje. I uzimajući to u obzir, mislim da
10 pitanje treba da se reformuliše jer uvek se daje prednost pitanjima koja su
11 minimalno sugestivna.

12 Naročito se ovo odnosi na ovaj deo ko je imao najviše kontrole među
13 vladajućom elitom. Mislim, tu se polazi od toga da su oni imali kontrolu.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, molim Vas da
15 reformulišete pitanje.

16 G. MARGETTS: [simultani prevod]

17 P: Doktore Đokanoviću, kad ste davali odgovor na pitanje sudije
18 Hanoteaua o tome koliki su uticaj imali pojedini rukovodioci bosanskih Srba, Vi
19 ste naveli četvoro ljudi. Rekli ste da su tih četvoro ljudi bili vođe bosanskih
20 Srba. A sad nam, molim Vas, recite da li je iko od to četvoro ljudi imao više
21 ili manje uticaja nad poslanicima.

22 O: Gospodin tužilac je vrlo uporan pa ću morati da... da mu odgovorim

23

24

25

26

27

28

29

30

1 malo šire. Kad smo bili na konvenciji u Beogradu 2. januara, jedno veče smo
2 doktor Karadžić i ja razgovarali o političkom stanju u Bosni i Hercegovini i u
3 jednom... u jednom trenutku doktor Karadžić je rekao da se vodi žestoka borba za
4 drugu poziciju.

5 Druga pozicija u... u hijerarhiji je, u toj političkoj infrastrukturi je
6 - Srba iz Bosne i Hercegovine - je trebala da pripada gospodinu Krajišniku, a
7 pozicija broj jedan je trebala da pripada ravnopravno profesoru Koljeviću i
8 profesorki Plavšić jer oni su dobili najviše glasova na izborima. A gospodin
9 Krajišnik je dobio, znači izbore za... za poslanika u Skupštini Bosne i
10 Hercegovine i još dodatno glasove poslanika da postane predsednik Skupštine što
11 mu je dalo -

12 GĐA PREVODILAC: Molim Vas da malo usporite.

13 O: U redu. Što mu je poslije tih izbora za predsednika Skupštine dalo
14 stvarno realno veliki uticaj na politički život u Bosni i Hercegovini.

15 P: Doktore Đokanoviću, da Vas prekinem tu.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja mislim da svedoka treba
17 pustiti da završi svoj odgovor. Gospodin Margetts mu je postavio pitanje, onda
18 mu treba omogućiti i da odgovori.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, Vi ste rekli da
20 posle izbora za predsednika Skupštine u realnom smislu je to bila vrlo uticajna
21 funkcija u Bosni i Hercegovini. Možete li, molim Vas, da nam kažete nešto malo
22 više o toj funkciji i o uticaju koji je išao uz tu funkciju?

23 SVEDOK: Pa, po inerciji, iz komunističkog režima mi smo dobili određeno,
24 odgovarajuće nasljeđe. I u komunističkom režimu funkcija predsednika Skupštine
25 je bila druga po važnosti u... u... u Republici. Još uvijek je to vrlo važno na
26 našim prostorima. Na našim prostorima, pošto je demokratija praktično još uvijek
27 u povoju, predsednik Skupštine nije postao parlamentarni *speaker* kao što je to u

28
29
30

1 razvijenim demokratijama, nego je realno jaka politička ličnost sa velikim
2 političkim uticajem. Pa čak i na izbor Vlade. Sve, a opet zavisno od pozicija
3 unutar svoje stranke u kojoj je...

4 Ja mogu da nastavim, ovaj, dalje da odgovaram na ovo pitanje koje mi je
5 postavio tužilac?

6 Međutim, gospodin Karadžić je imao ogromnu podršku naroda i ovi
7 izabrani, znači i profesor Koljević i profesorka Plavšić i gospodin Krajišnik su
8 znali da je gospodin Karadžić neprikosnoven unutar Srba u Bosni i Hercegovini,
9 al' opet na drugom mjestu iza gospodina Miloševića. Jer to je period kada...
10 kada Srbi u Bosni i Hercegovini još uvijek gledaju gospodina Miloševića kao
11 najutjecajnijeg srpskog političara i spremni su mu u svakom trenutku da poklone
12 svoje povjerenje. Kada je Bosna i Hercegovina u pitanju, znači, Karadžić je
13 najutjecajniji Srbin, a onda su po uticaji članovi Predsedništva i predsednik
14 Skupštine. I to je stanje iza koga ja stojim do početka rata.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kada govorite o uticaju, Vi
16 koristite taj termin "uticaj", uticaj predsednika Skupštine, hteo bih da
17 precizirate šta podrazumevate pod tom rečju "uticaj". Je li to jedna
18 hijerarhijska moć nad poslanicima? Je li to moralni autoritet? Je li to neki
19 intelektualni autoritet? Šta ste pod tim podrazumevali?

20 SVEDOK: Kad sam koristio riječ "uticaj" upravo mislim na uticaj na
21 druge. Jer na našem prostoru još uvijek se zloupotrebljavaju izborni rezultati.
22 Kandidati na izborima kod nas nemaju jasno izdiferencirane političke programe,
23 pa da krenu sa tim svojim programima u narod, pa da dobiju glasove i posle

24
25
26
27
28
29
30

1 izbora da u skladu sa Ustavom, sa zakonom, rade na realizaciji svog programa.
2 Kod nas je još uvijek borba unutar naroda. Znači, za vlast u... u... unutar,
3 nad... za vlast nad ljudima. Tako da je to i ko... taj period o kome mi sada
4 govorimo upravo to: vlast nad ljudima i realan uticaj na... na ljude. U ovom
5 slučaju Vi ste spomenuli poslanike. Da, i na poslanike. Na ministre? Da, i na
6 ministre.

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Dakle ta moć proističe iz čega? Iz
8 titule ko je predsednik Skupštine ili ona proističe iz prijatelja koje neko ima
9 u svojoj mreži ili ona proističe iz intelektualnog autoriteta, moralnog?

10 SVEDOK: Iz neznanja, časni Sude. Iz neznanja ili mediokritetstva onih
11 koji to prihvataju.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja imam jedno dopunsko pitanje za Vas.
14 Vi ste nešto rekli o uticaju predsednika Skupštine i objasnili ste nam kako to
15 funkcioniše u Vašem kraju. Ovo što ste rekli da li to važi i za gospodina
16 Krajišnika koji je bio na toj funkciji ili... je li on zaista imao uticaj koji
17 bi imao normalno predsednik Skupštine?

18 SVEDOK: Ja bih razdvojio svoje gledanje na dvije faze u djelovanju
19 gospodina Krajišnika. Na fazu kada je bio predsednik Skupštine Bosne i
20 Hercegovine i kada je bio predsednik Skupštine Republike Srpske. Bitne su
21 razlike. Kao predsednik Skupštine Republike Srpske bio je izuzetno, izuzetno
22 uticajan.

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

utorak, 15.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U ovom obliku koji ste Vi to opisali,
2 uključujući i taj utjecaj koji je imao na druge, među kojima i na poslanike.

3 Možete nastaviti, gospodine Margetts.

4 G. MARGETTS: [simultani prevod] Tek sad sam primijetio vrijeme. Da li bi
5 bio dobar trenutak?

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Itekako. Nastavit ćemo nakon pauze u
7 11.00 sati.

8 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

9 ... Početak pauze u 10.34h

10 ... Sednica nastavljena u 11.02h

11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

12 Izvolite sjesti.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, prije nego što Vam
14 dozvolim da nastavimo, želim samo objaviti stranama da sam danas ujutro potpisao
15 odluku ovog Vijeća kojom se odobrava zahtjev za potvrdom, tj. za dozvolom da se
16 uloži žalba na odluku po drugom podnesku za odgodu.

17 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala.

18 G. MARGETTS: [simultani prevod]

19 P: Doktore Đokanoviću, od početka rata pa sve do 20. aprila 1992. godine
20 da li ste se nalazili u policijskoj stanici na Vracama u Novom Sarajevu?

21 O: Tu sam..., to je neposredna..., u neposrednoj blizini kuća mojih
22 roditelja. Ja tu sam inače živio sa mojom porodicom i... a radio sam u navedenoj
23 školi, radio u ambulanti.

24 P: Od 20. aprila 1992. pa do 10. juna 1992. da li ste bili u Beogradu?

25 O: U navedenom periodu sam bio u Beogradu, da.

26

27

28

29

30

1 P: Netom prije 10. juna da li je profesor Koljević došao u Beograd i
2 sastao se s Vama?

3 O: /?Ta/čno

4 P: Da li je on nešto zatražio od Vas, i ako jeste, šta ste mu Vi rekli?

5 O: Pa profesor Koljević me pozvô da dođem na Pale i prenio mi je isto
6 tako, ovaj, stav doktora Karadžića i jednu njegovu rečenicu da se čudi zašto me
7 nema na Palama. Pa smo se dogovorili profesor Koljević i ja da ja dođem na Pale.

8 P: Da li Vam je profesor Koljević spomenuo neki konkretan zadatak koji
9 biste dobili prilikom, tj. poslije dolaska na Pale?

10 O: U toku tog dana kad smo se vidjeli išli smo skupa, ustvari vidjeli
11 smo se dan pre toga, pa smo razgovarali o situaciji na našem terenu, onda smo
12 sutradan ujutro, ovaj, otišli u Predsedništvo SFRJ kod gospodina Kostića; otišli
13 u... u... u, u zgradu Predsedništva Srbije kod gospodina Miloševića; bili smo u
14 patrijaršiji kod partrijarha Pavla. A mislim da se tog dana, ovaj, profesor,
15 sastao i sa McKenziem i onda smo posle toga skupa helikopterom odletili na Pale.

16 P: Kada ste sa profesorom Koljevićem otišli na Pale, recite koji je bio
17 razlog. Koji je bio zadatak zbog kojeg ste Vi išli na Pale? Šta ste išli
18 obavljati?

19 O: U... u prethodnom danu kad smo imali više vremena i u toku leta
20 helikopterom razgovarali smo o mogućem mom angažmanu, kako bi to izgledalo,
21 ovaj, na Palama. I onda mi je profesor Koljević otprilike u kakvoj, u kojoj su
22 fazi trenutno, ovaj, oni na Palama i rekao je da je na snazi neka odluka o
23 formiranju ratnih predsedništava u opštinama Srpske Republike, ali da ona, ovaj,
24
25
26
27
28
29
30

1 nije zaživjela onako kako se želi i da imaju velike probleme sa, u komunikaciji
2 sa... sa terenom, sa opštinama na terenu.

3   Onda smo negde u... u toj priči pokušali da osmislimo, ovaj, više je to
4 bilo prepušteno meni, tu nekak'u moju aktivnost za naredni period.

5   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da samo provjerim da li je dobro ušlo u
6 zapisnik. Da li ste Vi govorili o ratnim predsjedništvima ili o ratnim
7 povjereništva?

8   SVEDOK: Rekao sam precizno ratno predsjedništvo.

9   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja pitam sada prevodioce.

10   Da, jer se meni učinilo da sam čuo Predsjedništvo, pa onda nisam znao da
11 li se radi o zapisniku ili o samom prijevodu. Nikog ne krivim. Samo sam želio da
12 se to razjasni.

13   Možete nastaviti.

14   G. MARGETTS: [simultani prevod]

15   P: Doktore Đokanoviću, u svijetlu razlike koju je napomenuo sudija Orie,
16 o razlici između Predsjedništava i povjereništva, recite da li je postojala
17 stvarna razlika između ta dva tijela.

18   O: Kad sam ja došao na Pale postojala je samo odluka o formiranju ratnih
19 predsjedništava koja nije zaživjela. A onda smo, onda sam ja napravio jedan
20 tekst, radnu jednu verziju formiranja ratnih povjereništava. Razlika je bila
21 u... u... u sljedećem, da se uspostavi komunikacija između opština i
22 Predsjedništva na Palama, a sve sa ciljem da se vrate u funkciju civilni organi

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vlasti i da jednostavno Republika Srpska zaživi na terenu.

2 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja se izvinjavam što Vas prekidam.
3 Kao prvo, da li biste mi mogli objasniti što su točno bila ta ratna
4 predsjedništva? Kakva je bila njihova uloga? Ko ih je konstituirao? Da li se to
5 radilo o cijelom jednom tijelu ili se moglo raditi o pojedinačnoj osobi? Htio
6 bih dakle da mi detaljno objasnite i šta su ta predsjedništva i koja je bila
7 njihova funkcija.

8 Mada sam ja siguran da je i Tužilaštvo imalo namjeru da Vas pita, dakle
9 šta su ta Predsjedništva bila i kakva je bila njihova uloga. U svakom slučaju,
10 rado bih čuo detaljno objašnjenje ovoga. Hvala.

11 SVEDOK: Znači, kad sam došao na Pale, zatekao sam situaciju da postoji
12 odluka objavljena u Službenom glasniku o formiranju ratnih predsjedništava. Ne
13 sjećam se tačno teksta odluke, ali suštinski je bilo sljedeće: prethodni krizni
14 štabovi trebaju praktično da se preimenuju u ratna predsjedništva. Sad ne znam
15 da li u potpunom sastavu ili manji broj ljudi. Ne sjećam se toga, teksta te
16 odluke, jer ona u principu nije ni zaživjela pa mi se nije ni činila
17 interesantnim da je pamtim ni da, da... da je... da je čuvam. Znajući, znači, za
18 takvo stanje na... na terenu, pokušao sam da osmislim jedan novi tekst kako da
19 dođemo do konačnog cilja. A konačni cilj je bio da se vrate u funkciju civilni
20 organi vlasti. Kad kažem "civilni organi vlasti" mislim na odbornike koji su
21 izabrani na demokratskim izborima 1990. godine i da oni preuzmu kompletnu

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odgovornost za stanje na terenu i, naravno, da rade svoj posao do sljedećih
2 izbora.

3   Znači, to je bio postavljeni cilj. Napravio sam nacrt te odluke o
4 formiranju ratnih povjereništava. Znači, ne više predsjedništava, nego
5 povjereništava od ljudi od povjerenja koje će imenovati republički povjerenik
6 zajedno sa ljudima na terenu, a opet će to verifikovati odgovarajući član iz
7 Predsedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Na taj način smo uspostavili
8 direktnu komunikaciju preko o...odgovarajućeg čo...čovjeka, znači, čovjeka od
9 povjerenja, republičkog povjerenika koji će otić' na teren i završiti taj dio
10 posla.

11   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li je to bilo ono što ste Vi
12 očekivali da ćete raditi? Da li je to trebala biti Vaša uloga kada se od Vas
13 zatražilo da počnete raditi u Ratnom predsjedništvu?

14   SVEDOK: Ja sam to i osmislio, upravo, ovaj, tu... tu odluku o ratnom
15 povjereništvu i napravio sam tekst. Odnio sam je kod doktora Karadžića. On je
16 samo izvršio određene korekcije u tu... u tom tekstu. Ja sam imao prijedlog da
17 republički povjerenik imenuje opštinske povjerenike, da ih on imenuje i da sada
18 to novo tijelo koje je nastalo na teritoriji opštine učini odgovarajuće radnje;
19 da se sazove sjednica Skupštine opštine od odbornika koji su birani na izborima
20 1990. godine. A opet da ti odbornici posle toga, posle, znači, konstitutirajuće
21 sjednice izaberu izvršnu vlast i ovjere mandat predsedniku Skupštine ili biraju
22 novog predsednika Skupštine opštine.

23   Karadžić nije to prihvatio moje, nego je išao na... na... sa jednim
24 članom po kome u opštinska povjereništva trebaju obavezno da uđu predsednik
25 opštinskog odbora Srpske demokratske stranke, narodni poslanik, neko od uglednih

26

27

28

29

30

1 građana i neko od uglednih privrednika. Dobro, ja sam to prihvatio, ali
2 jednostavno ni tada, a ni sada ne mislim da je to bio dobar potez. Mislim da je
3 bilo mnogo bolje da je republička vlast tada krenula sa mojim prijedlogom da se
4 imenuju novi ljudi koji n...nisu bili involvirani u prethodne radnje kriznih
5 štabova.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, dozvolite samo da postavim
8 još jedno pitanje.

9 Vi ste rekli da je konačni cilj bio da se civilni organi vlasti, da oni
10 ponovo profunkcioniraju. Vi ste, naime, govorili tom prilikom o organima koji su
11 bili demokratski izabrani na izborima 1990. Da li je to bila realistična opcija?
12 Ovo Vijeće je čulo dosta toga o velikom broju bilo manjinskih ili većinskih
13 članova stanovništva koji su odlazili sa teritorija određene općine. Po neki
14 put, nakon što su i potpisali da svu svoju imovinu prepuštaju nekome. Po neki
15 put, nakon što su bila objavljena uputstva da ako se u jako kratkom roku ne jave
16 da gube pravo prebivališta, tj. boravišta. Pa mi je sasvim moguće da velik broj,
17 posebno nesrpskog stanovništva, više nije bio prisutan na tom teritoriju.

18 U kojoj je mjeri bilo zapravo realistično ponovno uspostavlјјati, a na
19 temelju demokratskih izbora iz 1990., vlasti i civilne organe i njihovo ponovno
20 stavljanje u funkciju?

21 SVEDOK: Samo od opština u kojima sam ja bio, samo je u Banja Luci bilo,
22 ovaj, približno stanje kao pre rata, da je sastav opštinskog parlamenta bio
23 višenacionalan. U ovim drugim opštinama uglavnom su to bili odbornici srpske
24 nacionalnosti. Ne uglavnom, bili su odbornici, samo su bili odbornici srpske
25 nacionalnosti.

26

27

28

29

30

1 Iako sa puno mana, ipak mnogo bolja varijanta nego... nego haotično
2 stanje koje je bilo pre toga, bar po mojem mišljenju.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da u drugim opštinama su
4 uglavnom bili srpski poslanici. Mi smo čuli iskaze u vezi sa cijelim nizom
5 općina u kojima su ti poslanici, tj. općinski odbornici predstavljali većinu ili
6 manjinu ili je broj bio podjednak. Jeste li Vi smatrali da je bilo moguće da se
7 ponovo stvari vrate na situaciju iz 1990.? Barem u tom smislu, na demokratski
8 izabrane Skupštine u kojima imamo situaciju gdje stanovništvo samo više nije na
9 istom području gdje je i ranije bilo. Možda ne cjelokupno stanovništvo, ali čuli
10 smo dosta o tome da su neki dijelovi stanovništva bili iseljeni. Neću sada reći
11 tko točno, ali da mnogi nisu više živjeli na istom mjestu kao i ranije. Kako ste
12 zamišljali da bi se to sve trebalo dogoditi?

13 SVEDOK: Pa, nisam se nadao da će... da će se moći vratiti u funkciju
14 kompletan sastav opštinskog parlamenta. Kažem, u Banjaluci sam pozdravio napore
15 banjaluč...čke vlasti da... i banjalučke politike da parlament, taj opštinski
16 bude višenacionalan. Bio sam pozvan od... od njih u Banjaluku iako nisam, ovaj,
17 bio direktno zadužen od Predsedništva da ja formiram tu opštinsku vlast u Banja
18 Luci. Ali znajući za moje napore, da želim upravo da se vrate te civilne...
19 civilni organi vlasti iz 1990. godine. Gradonačelnik Banjaluke mi je uputio
20 poziv i došao sam na tu konstituirajuću skupštinu u Banjaluci i tamo pozdravio
21 višenacionalni sastav u ime Predsedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine.
22 U ovim drugim opštinama u kojima sam bio, gdje sam bio republički povjerenik, to
23 su bile jednonacionalne opštinske Skupštine od odbornika koji su izabrani 1990.
24 godine na izborima.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je 1990. bilo jednonacionalnih
2 skupština ili se to radilo o ostatku skupštine? Dakle, oni koji su iz jednog
3 naroda koji su izabrani 1990.?

4 SVEDOK: Posle izbora 1990. godine u najvećem broju opština Bosne i
5 Hercegovine nije bilo jednonacionalnih skupština. Ja ne znam za neke opštine u
6 zapadnoj Hercegovini gdje je hrvatsko stanovništvo dominantno. Ali u drugim, na
7 drugim prostorima apsolutno bi bio izmiješan sastav opštinskih skupština. Negdje
8 su bili pretežno u pre... u većini relativno i apsolutno srpski odbornici, a
9 opet negdje drugdje muslimanski odbornici; i naravno hrvatski u dijelu gdje su,
10 gdje je hrvatsko stanovništvo bilo većinsko.

11 I naravno, bilo je i hrvatskih, muslimanskih i srpskih odbornika i u
12 svim drugim opštinama, kažem, sa izuzetkom u nekim opštinama zapadne Hercegovine
13 gdje je uglavnom stanovništvo bilo hrvatske nacionalnosti.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Osim Banjaluke, dakle, Vi kažete, Banja
15 Luka je zapravo bila iznimka kad govorimo o teritoriju Republike Srpske? Dakle,
16 da li je u bilo kojoj od drugih opština bilo stvarnih nastojanja da se ponovno
17 uspostave skupštine u onom obliku kako su izgledale prije početka rata ili se
18 radilo o daljem razvoju civilnih vlasti tih skupština u njihovom obliku nakon
19 početka rata; drugim riječima, jednonacionalnim, kao što ste rekli?

20 SVEDOK: Meni nije poznato da su bilo gdje drugdje činjeni napori da se
21 konstituiše višenacionalni opštinski parlament na teritoriju Srpske Republike.
22 Možda je negdje bilo, ali meni nije poznato; osim Banjaluke, naravno.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, hvala.

2 Možete nastaviti, gospodine Margetts.

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, zamoliti ću da sada
4 predočimo dokazni predmet P527. To je zbirka karata koja nije na spisku dokaznih
5 predmeta. Možemo odmah ovu stranicu koju je gospođa Philpott otvorila staviti na
6 grafoskop. Riječ je o 2. stranici koja nosi broj 0364-6506 /u engleskom
7 transkriptu: "20364-6506"/.

8 Zamolit ću da pomaknemo kartu na grafoskopu da se vidi istočni dio
9 Bosne. Tako. To je savršeno.

10 P: Doktore Đokanoviću, oko 12. juna, da li ste otišli s Pala i da li ste
11 otputovali u opštine u kojima ste bili imenovani za ratnog povjerenika?

12 O: Da.

13 P: Molim Vas, navedite Vijeću za koje ste bili općine zaduženi u vrijeme
14 12. juna, i to tako što ćete pokazati na karti gdje se nalazi koja od tih
15 općina, gdje se ona nalazi u okviru granica Bosne.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Najbolje da pokazujete na grafoskopu.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod]

18 P: Možda da počnemo od općine Zvornik.

19 O: /nerazgovetno/ Vlasenica, znači Vlasenica, Šekovići, Zvornik,
20 Bratunac i Skelani. Srpska opština Skelani, to je dio predratne opštine
21 Srebrenica.

22 U... u... u ljeto 1992. godine u augustu bio sam povjerenik i za opštinu
23 Novo Sarajevo.

24 P: Zamoliću onda da sada pogledamo ovu kartu područja Sarajeva koja se
25
26
27
28
29
30

1 nalazi na strani 25.

2 Doktore Đokanoviću, molim Vas, ponovo sa pokazivačem pokažite sada
3 opštinu Novo Sarajevo.

4 O: Ovo je opština Novo Sarajevo.

5 P: Hvala Vam, doktore Đokanoviću.

6 Više nam neće biti potrebne te karte.

7 Doktore Đokanoviću, molim Vas, možete li sada opisati Vijeću Vaše
8 putovanje u tom području. S kime ste se sastajali, o čemu ste razgovarali i što
9 ste primijetili putujući tim teritorijama?

10 O: Ova opština koju sam od ovih nabrojanih opština u koju sam svratio,
11 to je bila i prva opština na koju... u koju sam ušao ovim putem sa Pala, bila je
12 opština Vlasenica. Svratio sam u zgradu Skupštine opštine u Vlasenici. Međutim
13 nikoga nije bilo, pa sam otišao u obližnju zgradu opštinske policije. Tamo sam
14 zatekao dežurnog starješinu, gospodina Đurića. Njega nisam poznao ranije, on
15 je mene znao, tako da je znao ko... ko mu je ušao na vrata. Pozdravili smo se,
16 rekao sam kojim sam povodom u Vlasenici. On je pokušao da stupi u kontakt sa
17 nekim ljudima iz opštinske vlasti. Pa smo se, ovaj, i sastali za neki sat, dva
18 sa tim ljudima. I rekao sam i svima kojim povodom sam u Vlasenici.

19 Pokazao sam im tri dokumenta koja sam imao kod sebe. Jedan dokument je
20 bio platforma jedna koju... politička platforma za taj rad. Drugi dokument je
21 bio moje imenovanje za povjerenika Republike Srpske. I treći dokument je bio
22 odluka o formiranju ratnih povjereništava jer je sve vremenski bilo zgusnuto. Pa
23 tako da ni...nismo čekali da se ta odluka objavi u Službenom glasniku nego sam
24 je ja ponio direktno na teren. I dogovorio sam se s njima da pri povratku, kad

25

26

27

28

29

30

1 obiđem ove naredne opšt... sledeće opštine, ja sam, rekao sam im u koje opštine
2 idem, da m... da pripreme imena ljudi - četiri, znači, imena ljudi koji će biti
3 u opštinskom povjereništvu. A da peti član povjereništva sam ja. I rekao sam im,
4 ovaj, da ćemo to vrlo brzo da završimo jer oni imaju sada te papire šta trebaju
5 da urade i uputstva šta treba da urade.

6 Posle Vlasenice sam otišao u Šekoviće, tamo sam ja i službovao, pa sam
7 odlučio da tamo i prenoćim.

8 P: Gospodine Đokanoviću, dozvolite da Vas prekinem. Da li ste Vi 12.06.
9 bili u Vlasenici?

10 O: Bio je ili 11.06. ili 12.06.

11 P: Molim Vas onda recite Pretresnom vijeću što ste primijetili dok ste
12 bili u samom mjestu, u Vlasenici. Kad govorimo i o ljudima koje ste primijetili
13 ili kada govorimo o onom što je bilo uočljivo u vezi sa tim mjestom, ono što je
14 bilo različito od Vaše posljednje posjete tom mjestu?

15 O: Pa Vlasenica je jedna varošica u Bosni i Hercegovini sa
16 višenacionalnim stanovništvom i pre rata je ona, pogotovo što je autobuska
17 stanica u centru grada, obično je vrvila od ljudi u različitim nošnjama koje su
18 karakteristične određene nacionalne zajednice na tom prostoru. Kad sam ja došao
19 sada u ratnom periodu u Vlasenicu, Vlasenica je bila pusta.

20 To je bilo jedno po...poslepodne uz... uz put kad se spuštate sa
21 Romanije odmah se ulazi u Vlasenicu i praktično odmah ulazite u glavnu ulicu. I
22 na toj glavnoj ulici do zgrade opštine koja se nalazi sa lijeve strane, ovaj, tu
23 -

24 PREVODILAC: Molimo Vas, malo sporije. Hvala.

25 O: I znači, kroz tu glavnu ulicu kad sam išao do zgrade Skupštine
26 opštine vidio sam nekoliko uniformisanih ljudi. Uobičajene dnevne živosti
27 naravno da nije bilo. Utisak prilično pu...pustog... pustog naseljenog mjesta.

28

29

30

1 P: Jeste li u samom mjestu, u varoši Vlasenici primijetili civile?

2 O: Ja se ne sjećam da sam vidio nekog od civila.

3 P: Da li ste razgovarali sa Manetom Đurićem ili Milenkom Stanićem o tome
4 šta se dogodilo sa civilnim stanovništvom?

5 O: Ne, na tu temu nismo uopšte razgovarali. Razgovarali smo samo o... u
6 vezi formiranja ratnih povjereništava i ciljeva posle toga. Kratko sam se i
7 zadržao u Vlasenici.

8 P: Da li ste ikad čuli za logor Sušica koji se nalazio u Vlasenici?

9 O: U tom periodu nisam čuo. Kasnije sam, naravno, čuo.

10 P: Kad ste prvi put čuli za logor Sušica?

11 O: Za naziv Sušica sam čuo prateći suđenje komandantu tog kamp... logora
12 Jenkiju /u engleskom transkriptu: "Janke"/ Nikoliću, ali se sjećam krajem ljeta
13 1992. godine da me predsednik Srpske Republike, doktor Karadžić, zamolio da odem
14 u Vlasenicu i da kažem tim ljudima tamo da... da taj neki logor - tako je on to
15 nazvao - da to moraju da raspuste. Čak i onako nekim tonom rekao kao "pa jesu li
16 oni normalni! Šta, šta, ka... ka...kakav logor krajem 20. vijeka! Nemojte da im
17 ja tamo dolazim!", nešto u... u... tom, u tom smislu. Ja sam otišao, pošto to
18 nije daleko od Pala, otišao sam tamo, prenio im to i - koliko ja znam, da je to
19 raspušteno. Ali kako je to sve bilo, ja ne znam.

20 P: Pošto ste obišli Vlasenicu, rekli ste da ste prešli u Šekoviće. Je li
21 tačno da ste posle toga otišli u Zvornik?

22 O: Da. Posle Šek...Šekovića sam otišao u Zvornik. Na putu do Zvornika
23 sam prvi put tada vidio, ovaj...

24 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite što Vas prekidam, doktore
25 Đokanoviću. Izvinjavam se i tužiocu. Ali imam jedno pitanje koje se tiče

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 Vlasenice. Jeste li išli po uputstvima tamo ili ste otišli tamo na sopstvenu
2 inicijativu, spontano ili je bilo nekih naređenja da se tamo ode?

3 SVEDOK: Kad je Karadžić potpisao ovu odluku o formiranju ratnih
4 povereništava onda je bilo na meni da odlučim kad ću da krenem. Znači, nije bilo
5 nekakvog ni naređenja. Između nas su bile ko...korektne komunikacije verbalne,
6 tako da sam ja odlučio da odem što... što prije na teren. Znači, nikakvog
7 naređenja nije bilo. I u principu bila je ta politička platforma, tekst na... na
8 bazi koga smo i trebali da radimo sve te poslove. I tekst, znači, odluku o
9 formiranju ratnih povereništava, dokument kojim se ja imenujem za republičkog
10 poverenika. Meni su taj, u... stvari bile jasne jer sam ih ja i pisao. Tako da,
11 ovaj, nekih specijalnih razgovora mimo ovog rada na tekstu nije bilo.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kad ste išli u Vlasenicu, da li ste
13 morali da napišete posle toga neki izveštaj o tome šta ste radili tokom te
14 posete ili nekih drugih poseta posle toga?

15 SVEDOK: Ja sam pošao da u isto vrijeme obiđem više tih opština, a onda
16 po povratku na Pale sam podnio, doduše usmeni izvještaj. Nisam moro da podnosim
17 pismeni izvještaj.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] I poslednje pitanje. Da se vratimo
19 na ovu posetu Vlasenici. Vi ste rekli da u tom gradu nije bilo ničega, nije bilo
20 puno ljudi, nije bilo gužve, bio je onako napušten grad, da su ljudi bili
21 drugačije obučeni; i kažete "nisam postavio nikakva pitanja". Je li to znači da
22 ste bili indiferentni, da Vas to nije interesovalo? Možete li to pojasniti,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 molim Vas?

2 SVEDOK: U periodu prije nego što sam došao na Pale bio sam u Beogradu
3 nekih mjesec i po. Roditelji moje supruge su živeli u Zvorniku u tom periodu kad
4 je rat počeo i onda su mi, skupa smo se svi našli, ovaj, pošto je moja supruga
5 sa djecom iz Sarajeva izašla i otišla u Beograd kod njenih babe i dede. Tamo su
6 bili, znači i njeni roditelji. Onda su mi oni prenijeli svoje utiske iz
7 Zvornika. A i na medijima sam vidio da je puno stanovništva napustilo te
8 krajeve. Znači, rekli su mi da je Zvornik, kad su ga oni napuštali, ostao
9 prazan. Tako da sam, ovaj, u tom kontekstu posmatrao i Vlasenicu. Mislio sam,
10 napustili su je svi, i iskren da budem, nisam na tu temu tog popodneva apsolutno
11 razgovarao, ovaj, sa ljudima iz Vlasenice. Računao sam da je stanovništvo
12 otišlo, a da će bit' prilike na nekom od zvaničnih sastanaka da se i o tome
13 priča. Nisam bio indiferentan, ali nisam bio, ovaj, ni sa nekakvim ciljem, ovaj,
14 u Vlasenici da o tome pričamo s njima.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kako ste Vi protumačili kad ste to
16 videli, šta ste zaključili? Da su ljudi svi nestali?

17 SVEDOK: Pazite, teško mi je da se sjetim šta sam razmišljao u autu kad
18 sam išao iz Vlasenice prema Šekovićima. Ali na ovu temu na koju biste Vi voljeli
19 da čujete odgovor od mene, ja u tom trenutku zaista nisam razmišljao. O tome sam
20 počeo da razmišljam tek posle Zvornika.

21 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem Vam se.

22 G. MARGETTS: [simultani prevod]

23 P: Doktore Đokanoviću, u Vlasenici, je li srpski krizni štab bio
24
25
26
27
28
29
30

1 uspostavio svoju vlast na toj teritoriji?

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, vezano za ovo pitanje, ja se
3 protivim ovakvom načinu postavljanja pitanja. Ukoliko gospodin Margetts želi da
4 dobije ovu vrstu informacija, onda treba da postavi otvoreno pitanje.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li Vi osporavate ovu činjenicu ko je
6 uspostavio vlast u Vlasenici u to vreme?

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, pa ja nisam zadovoljna ovim
8 načinom kako se postavlja pitanje.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali ja sam Vas pitao da li Vi osporavate
10 tu činjenicu?

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, pa ovde nema vremenskog
12 okvira. Pitanje je preopširno i suviše uopšteno i mislim da neće biti od ni od
13 kakve koristi.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Što se tiče vremenskog okvira,
15 mislim da treba da pojasnimo tačno kada ste otišli u Vlasenicu.

16 GĐA LOUKAS: /nedostaje simultani prevod/

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je bilo jasno na osnovu konteksta,
18 gospođo Loukas.

19 A Vi nam kažite, molim Vas, ko je imao vlast, ukoliko je uopšte iko imao
20 vlast u Vlasenici kad ste Vi tamo stigli?

21 SVEDOK: Bilo je nesporno da je u Vlasenici srpska vlast.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A ko je predstavljao srpsku vlast? Je li
23 to bila Skupština opštine, stranački organi bilo koje stranke, krizni štab? Šta
24 pod tim podrazumevate, pod srpskim vlastima?

25 SVEDOK: Znači, kad sam ušao u zgradu opštine bila je prazna. Kad sam
26
27
28
29
30

1 ušao u zgradu policije u... u... u glavnoj kancelariji je sjedio načelnik Srbin.
2 Kad je pozvao da se vidim sa ovim drugim rukovodiocima i kad smo ušli u zgradu
3 Skupštine, bili su to samo Srbi. Ja ne znam, tada nisam znao imena tih ljudi jer
4 ih nisam ni poznavao od prije. Ne znam kakva su oni imala, kak...kakva su
5 zaduženja imali prije rata. Da li su bili funkcioneri Skupštine opštine? To ja
6 ne znam. Ali su u svakom slučaju svi koji su sa mnom razgovarali tog popodneva u
7 Vlasenici bili Srbi. Pretpostavljam da su svi bili članovi Srpske demokratske
8 stranke, ali ni to ne znam jer ih nisam ni to pitao, stvarno.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ovo Veće je već čulo svedočenja o tome
10 kako su stvoreni i kako su radili krizni štabovi. Je li postojao krizni štab u
11 Vlasenici? Vi klimate, je li to znači "da"?

12 SVEDOK: Oni su meni rekli da je, da je krizni štab postojao u Vlasenici,
13 da.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ko Vam je to rekao?

15 SVEDOK: Rekao mi je i Đurić i Stanić na... na tom sastanku. Ja sam reko
16 da... da krizni štabovi prestaju sa radom, nije se formiralo ratno
17 Predsedništvo, sad znači mora da se formira ratno povjereništvo i da -

18 GĐA PREVODILAC: Molim Vas da usporite.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li se njima obratili kao članovima
20 kriznog štaba?

21 SVEDOK: Koliko se sjećam svi su ti ljudi bili članovi križ... kriznog
22 štaba.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Izvolite nastavite, gospodine
24 Margetts.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod]

26 P: Jeste li stigli u Zvornik 13. juna 1992. godine?

27 O: Da.

28 P: S kim ste se sreli po dolasku u Zvornik?

29

30

1 O: Zvornik je opština u kojoj sam ja radio. Nju mnogo bolje poznajem,
2 tako da sam već na izlasku iz opštine Šekovići, na... na graničnom tom području
3 vidio u Zvorniku na jednom prelazu... raskrsnici Šekovići-Tuzla-Zvornik već
4 porušene kuće, i spa... zapaljane kuće. To je moje prvo, ovaj, viđenje u ratu
5 tih spaljenih kuća.

6 Kad sam došao do, u... u... Zvornik vidio sam preko mosta starije, stare
7 osobe kako prelaze u pravcu Malog Zvornika. Primijetio sam da se radi o... o
8 znači, starijim osobama i bili su pretežno žene starije u dimijama, znači,
9 Muslimanke. I kad sam prošao ispod mosta, otišao sam na... na drugi kraj grada
10 Zvornika gde se nalazi zgrada Opštine. I ušao sam u zgradu Opštine, ne sjećam se
11 ko je bio dolje na portirnici, ali rekli su mi da je, da krizni štab upravo
12 zasjeda u zgradi Opštine. I onda sam otišao, praktično banuo sam upravo na
13 sastanak tog kriznog štaba, zvorničkog.

14 P: Vi kažete "upali ste na sastanak". Opišite, molim Vas, sudijama kako
15 ste ušli i da li ste išta rekli?

16 O: Pa, kažem, na portirnici su mi rekli da je upravo sednica kriznog
17 štaba i da sve ono o čemu ja trebam da razgovaram s ljudima, mogu da nađem ljude
18 za... za te razgovore upravo u toj kancelariji. Ja sam pokucao, otvorio vrata i
19 ušao. Bio je sastanak kriznog štaba. Većina tih ljudi je mene znala iz viđenja
20 ili kao ljekara od... od prije rata, ja ne znam, ali su me poznavali. Neke ljude
21 sam ja, ovaj, znao, a neke i nisam. Predstavio sam im se, rekao sam kojim sam
22 povodom tu.

23 Prekinut je bio sastanak kriznog štaba. Otprilike, nekakve konsultacije
24 kao u Vlasenici. Rekao sam da ja imam obavezu da idem i dalje u ove neke
25 opštine, još u Bratunac i u Skelane. A da oni pripreme prijedlog imena ljudi za
26
27
28
29
30

1 to ratno povjereništvo. A da ćemo opet ši...šire razgovarati kad se ja budem
2 vraćao, ovaj, u Zvornik. Jer meni su Vlasenica, Šekovići i Zvornik bili na putu
3 prema krajnjoj destinaciji Skelanima. A onda sam -

4 GĐA PREVODILAC: Molim da usporite.

5 O: A znači, pi... pri povratku iz Skelana tim istim putem se vraćam
6 nazad za Pale, pa ću onda odvojiti dovoljno vremena za sve ono što... što bude
7 potrebno u tim opštinama kao što su Zvornik, Šekovići i... i Vlasenica. Naravno,
8 otišao sam u Bratunac. U Bratuncu završio posao formiranja povjereništva. I u
9 Skelanima i pri povratku u Zvornik opet sam svratio i tu sam imao duži razgovor
10 sa ljudima u Zvorniku.

11 P: Na tom prvom sastanku u Zvorniku, ko je bio prisutan na tom sastanku
12 kriznog štaba? Možete li nam dati imena /tih/ ljudi?

13 O: Pa sjećam se da sam vidio Branu Grujića; da sam vidio poslanika
14 narodnog Jovu Mijatovića; da sam vidio predsjednika izvršnog odbora SDS-a - juče
15 smo ga spominjali - Jovu Ivanovića. Sjećam se da sam vidio tadašnjeg sekretara
16 opštine, Stevu Radića. Sjećam se da sam vidio jednog privrednika iz te opštine,
17 Slavoljuba Tomaševića i još nekolicinu ljudi čija imena ne znam, ali likove...
18 likova se sjećam.

19 P: Vi ste već rekli sudijama da ste sa ljudima tamo razgovarali o
20 razlogu svoje posete i uspostavljanju ratnog povjereništva. Jeste li sa tim
21 ljudima diskutovali još o nečem drugom?

22 O: U tom trenutku... u tom trenutku, toga dana nisam razgovarao o drugim
23 stvarima. Razgovarali smo, kad sam se vratio iz... iz Skelana, kad sam svratio u
24 Zvornik.

25 P: Kog je to datuma bilo?

26 O: Ili 15. ili 16. juni. Moguće da je bilo i 15. i 16. juni jer ja sam

27

28

29

30

1 jednu noć prenoćio tada u Zvorniku. Znači, vjerovatno sam se vidio s njima i 15.
2 i 16. juna. Odnosno, sigurno. Ne bih, ovaj, bio tu veče, recimo 15., jutro 16.,
3 a da se ne vidim sa nekim ljudima iz opštine.

4 P: Pod uslovom da je to bilo 15. juna, tom prilikom s kim ste se sve
5 sreli?

6 O: Razgovarao sam sa Jovom Mijatovićem, Jovom Ivanovićem, Brankom
7 Perićem; s...sa Branom Grujićem sam isto razgovarao, ali sa Branom Grujićem
8 nisam razgovarao tog 15., nego sam ipak s njim razgovarao - sad pokušavam da se,
9 da se ma...maksimalno skoncentrišem i vratim u taj period - ipak, tog popodneva,
10 znači 12. juna, pre nego što sam otišao za Bratunac.

11 P: Kad ste razgovarali sa Branom Grujićem 12. ili možda 13. juna,
12 uzimajući u obzir kad ste bili u Zvorniku prvi put, kažite nam o čemu ste
13 razgovarali sa Branom Grujićem.

14 O: Znači, po dolasku u tu kancelariju gdje je bio Krizni štab, ja sam
15 shvatio da sve konce u rukama drži Brane Grujić. I onda kad sam ih sve upoznao,
16 ovaj, sa onim zbog čega sam ja došao tu, onda sam Brani Grujiću koga sam ja
17 poznavao od ranije jer sam u toku 1991. godine bio jednom prilikom gost na
18 Skupštini Srpske demokratske stranke i on me je pozvao, tako da smo se znali od
19 tada. I onda sam mu rekao: "Brano, što ti odlaze oni stari ljudi, ovaj, preko
20 mosta u Zvorni... u Mali Zvornik? Ti znaš čovječe šta... šta, na šta to liči? Na
21 šta to meni liči? A možete misliti šta onda, ovaj, mogu da pomisle strani
22 novinari koji ulaze u Republiku Srpsku upravo u... u... u Zvorniku? Pa stari
23 ljudi nikada ne napuštaju svoje mesto stanovanja. Nemojte dozvoliti da Vas... da
24 Vas, sutra kad se... kad se rat završi, a završit će se, može Vas neko jednog
25 dana optužiti za ratne zločine."

26

27

28

29

30

1   Ali ostalo je da na tu temu više razgovaramo kad se ja vratim. Znači ja
2 sam prenio tu moj... moj taj utisak odlaska starih ljudi iz Zvornika preko tog
3 starog mosta u Mali Zvornik. Ostala mi je vrlo upečatljiva slika jedne stare
4 Muslimanke koja je bila savijena kao slovo "U" u drugom pravcu, sa štapom.

5   P: Je li Brano Grujić bio na čelu zvorničkog Kriznog štaba?

6   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ponovo ulažem prigovor zbog
7 sugestivnosti.

8   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete li da nam kažete ko je bio na
9 čelu zvorničkog kriznog štaba?

10   SVEDOK: Ja sam malo prije u odgovoru rekao da je moj utisak bio da sve
11 konce u rukama drži Brano Grujić. A ko je bio formalno predsednik kriznog štaba,
12 ja u tom trenutku nisam znao. Tek kasnije kad smo, ovaj, neke, imenovali izvršni
13 odbor opštinski, onda sam shvatio da je Brano Grujić bio i šef Kriznog štaba.

14   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Margetts.

15   G. MARGETTS: [simultani prevod]

16   P: Doktore Đokanoviću, Vi ste nam opisali kako te starije žene u
17 muslimanskoj nošnji su napuštale Zvornik i prelazile preko mosta. Šta ste još
18 primetili vezano za stanovništvo Zvornika?

19   O: Znači da govorim o mom povratku, znači ponovnom dolasku u Zvornik kad
20 sam se sreo i sa nekim ljudima i kad sam se duže zadržao u Zvorniku vidio sam
21 jednostavno da to više nije onaj grad u kome sam ja radio i jedno vrijeme živio
22 - da je uglavnom pust, da ima nešto Srba povratnika i da je vrlo malo tih starih
23 Muslimana u gradu. I čini mi se da su mi rekli da na Diviću su bili još
24 Muslimani. To je, da tako kažem, predgrađe Zvornika uzvodno uz Drinu. I mislim
25 da su mi govorili da žive Muslimani u Kozluku - nizvodno niz Drinu. Sve govorim

26

27

28

29

30

1 o razgovorima sa ljudima na ulici, mojim poznanicima od... iz tog mog perioda
2 kad sam ja tamo radio kao ljekar.

3 Tako da sam poprilično sa podosta informacija od tih ljudi došao na
4 ponovni razgovor sa čelnim ljudima zborničke opštine.

5 P: Kada kažete da su Vam rekli da je bilo Muslimana u Diviću i u
6 Kozluku, kažite nam, dok ste Vi bili lekar u Zvorniku, je li bilo Muslimana i u
7 drugim delovima zborničke opštine, a ne samo u ta dva?

8 O: Kol'ko se ja sjećam od... mislim da je bilo 80.000 stanovnika na
9 teritoriju zborničke opštine; da je njih od 80.000, 50.000 bilo Muslimana. Čini
10 mi se da je grad imao, sam grad, znači bez Divića i bez Kozluka nekih 17.000
11 stanovnika. Mislim da je i tu pretežno stanovništvo bilo muslimansko; većinsko
12 stanovništvo je bilo muslimansko. Mislim, al' nisam siguran.

13 P: Sem Muslimana u Diviću i u Kozluku, gde su još živeli drugi
14 Muslimani?

15 O: Oni su bili, ti stari ljudi, po kućama na periferiji grada Zvornika.
16 Za druga muslimanska sela na teritoriji opštine Zvornik, ne znam. Ne znam za
17 stanje ni za srpsk... u srpskim selima ni... ni muslimanskim selima. Ovo
18 govorimo samo o gradiću samom.

19 P: U samom gradu, jeste li se sreli s nekim Muslimanima?

20 O: Nisam se sreo sa... ustvari, jesam sreo jednu ženu Muslimanku
21 Pu...Puškarević Minu, Puškarević Minu, čiji muž je bio u izbjeglištvu u Beogradu
22 i ona je tih dana trebala da... da... da ode isto tako u Beograd, da se pridruži
23 porodici. Bila je, ona je radila sa djecom he... koja imaju hendikepe određene i
24 ostala je tu da... da radi to vrijeme. I nju sam pitao za neke ljude, za njenog
25
26
27
28
29
30

1 brata Mustafića, profesora fiskulture, mog dobrog prijatelja koji je mene i
2 pozvao da dođem u Zvornik da radim i zbog koga sam ja uglavnom i otišao u
3 Zvornik da radim. On je imao... ja sam se bavio sportom, gimnastikom. On je bio
4 jedan veliki entuzijasta, gimnastičar. Imao je vrlo dobru sekciju u Zvorniku. I
5 tako za još neke ljude koje sam poznavao, ovaj, rekla mi je da su... da su
6 otišli, da su napustili Zvornik.

7 Onda sam pričao sa jednim isto tako starim Zvorničaninom i inače mojim
8 dobrim prijateljem Slavkom Dragutinovićem. On je stari čovjek koji je odlično
9 poznavao prilike u Zvorniku, odlično poznavao ljude u Zvorniku. U jednom
10 trenutku mi je rekao: "Doktore, pomozite nam. Ne smijemo da izađemo na ulicu. Ne
11 samo što su oterali Muslimane nego sada i... i... i nama prijetete." "Ko Vam
12 prijeteti?" Pa kaže: "Samo grupe naoružanih ljudi špartaju ulicama. Nikad ne znate
13 na čija će vrata uveče i noći da banu."

14 Pito sam ga za još neke ljude, moje kolege s kojima sam radio, za
15 doktora Muhameda Jelikića. Rekli su mi da su ga pustili, al' misli da je platio
16 to kućom; da je potpisao kuću ili još neke pare dao. Čak mi je ispričao priču da
17 je čuo od nekog drugog da je neki Marko Pavlović, da je doktor Jelikić plakao
18 pred Markom Pavlovićem da ga pusti da ostane živ, da se pridruži porodici.
19 Inače, doktor Jelikić ima dvije kćerke. Jedna mu je kćerka udata za Srbina.

20 Pokušam da uložim jedan veliki napor. Nikad dosada nisam uložio toliko
21 napora da se, da se prisetim jednostavno tog, tog trenutka. Ali u svakom
22 slučaju, imao sam, ovaj, dosta naboja u sebi. Pa kad sam se ponovo vidio s ovim
23 ljudima iz opštine, nije uopšte bilo prijatno tada, ovaj, razgovarati sa mnom
24 jer sam im rekao da ni o čemu ne vode računa; da jesu li oni uopšte svjesni da
25 će se ovaj rat jednog dana da završi. Pa svi ratovi u istoriji su se završavali.
26 I ovaj se mora završiti. Jesu li oni uopšte svjesni da ovaj rat kao nijedan rat

27
28
29
30

1 pre toga ima određena prateća dokumenta koja je Međunarodna zajednica donijela
2 poslije Drugog svjetskog rata iz ludila fašističke Njemačke. Sve su ti, svi su
3 ti zakoni na snazi. Oni su u tom trenutku, možda su me se malo i plašili, ali su
4 gledali sa razumijevanjem. Pa su mi pričali kako i njih te paravojne formacije
5 maltretiraju, kako su ih zatvarali u... u... u zgradu, u podrum opštinske
6 zgrade.

7 Pa im ja kažem, pa čovječe, kakva ste Vi vlast, pa imate pun hotel
8 policije. Jeste li mobilisali kompletan rezervni sastav policije, pa šta vam oni
9 rade? Dajete pare da ih obučete, dajete im pare za hranu, pa što vam ne sređuju
10 to stanje?

11 Ne, oni su ostali, ostali su jednostavno bez teksta, čak im se moja
12 priča nije ni... ni dopadala. Iako su, iako je zaista ona u tom trenutku bila
13 krajnje, ona je bila upozoravajuća, ali je bila i sa dobrim namjerama. Ja njih
14 tada nisam uopšte svrstavao na stranu ljudi koji bi mogli nekom drugom da učine
15 nešto loše. Pre sam u tom trenutku mislio da se radi o... o nespremnim ljudima
16 da se uhvate u koštac sa težinom tog trenutka. Znači, sve su to uglavnom bili
17 političari amateri bez ikakvog, znači, prethodnog političkog iskustva, koji nisu
18 shvatali da politička funkcija nosi sobom i odgovornost, a ne samo nekakve
19 privilegije. I u tako jednom prilično lošem raspoloženju sam napustio Zvornik. I
20 i tako sam i prošao kroz Šekoviće, pokupio papir u Šekovićima o imenovanju
21 povjereništva; i u Vlasenici isto tako. Malo sam se zadržao u razgovoru sa
22 jednim profesorom Lukićem, jednim starijim čovjekom. On je bio -

23 P: Doktore Đokanoviću, spomenuli ste razgovor koji ste vodili u Zvorniku
24 nakon što Vas je jedan Vaš poznanik upoznao, među ostalim stvarima i s tim da su
25 Muslimani bili otjerani. Vi ste o tim ljudima govorili kao o "njima". Niste nam
26 davali imena. Možete li nam dati nekoliko imena tih ljudi s kojima ste
27 razgovarali?

28 O: Pa spomenuo sam da sam razgovarao sa Milom Puškarevićem, Puškarević.
29 Spremo...spomenuo sam da sam razgovoro...razgovarao sa Slavkom Dragutinovićem.

30

1 Bio sam i u Domu zdravlja i u bolnici sa kolegama s kojima sam ja inače radio.
2 Teško mogu da se sad sjetim, ovaj, imena ljudi i tačno da kažem "s njim sam o
3 tome razgovarao".

4 P: Doktore Đokanoviću, oprostite, niste me dobro razumijeli. Dakle, kada
5 ste govorili sa predstavnicima srpskih vlasti u Zvorniku, s kim ste od njih
6 razgovarali u to vrijeme?

7 O: Pri povratku iz Bratunca i Skelana, razgovarao sam sa Jovom
8 Mijatovićem, Jovom Ivanovićem i Brankom Perićem.

9 P: Jeste li se sastali sa rukovodstvom Zvornika i 30. juna i 1. jula?

10 O: Tih dana smo imali sastanak rukovodstava Skelana, Bratunca, Zvornika,
11 Šekovića i Vlasenice u zgradi zvorničke opštine. Na tom sastanku smo došli sa
12 Pala, doktor Karadžić, general Ratko Mladić i ja. I to je bila u principu prva
13 zvanična delegacija sa republičkog nivoa koja je otišla na teren. Bar je to tako
14 zabilježio jedan dvolist Srpske novinske agencije Srna; jedna od, ne znam, prvih
15 brojeva te novinske agencije.

16 P: Da li ste i 19. augusta 1992. godine bili na sastanku sa rukovodstvom
17 iz Zvornika?

18 O: 19. augusta je bila konstituirajuća sjednica zvorničke opštine. Došao
19 sam kao povjerenik da to propratim. I bio sam izložen vrlo, vrlo neprijatnim
20 si... bio sam u jednoj vrlo neprijatnoj situaciji. Neko je pripremio jednu
21 žestoku kampanju pa čak i hajku na mene, koja je od samog starta te
22 konstituirajuće Skupštine krenula. Od uvodne riječi gospodina Grujića - rekli su
23 mi ovi ljudi koji su bili prilično kooperativni iz... iz zvorničkog rukovodstva,
24 Jovo Mijatović i Jovo Ivanović, s kojima se moglo, eto, koliko-toliko, ovaj,
25 komunicirati i ozbiljno dogovarati - da je Brano Grujić, odnosno njegov tast
26 išao od rova do rova, lobirao kod ovih odbornika koji su bili na ratištu da ga

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

utorak, 15.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 ponovo, da ga izaberu za predsjednika opštine zborničke i sve najgore je govorio
2 o meni.

3 Ja sam to sve, dobro i...istrpio, čak sam se trudio da budem indolentan
4 prema... prema tim njihovim pričama, bar da takav utisak ostavim. Onda sam na
5 kraju izašao za govornicu i rekao im šta mislim o svemu onome šta... šta oni,
6 ovaj, rade u Zvorniku. Rekao sam im da sam ja predstavnik Srpske Republike, da
7 sam povjerenik njenog Predsedništva, da sam povjerenik njene Vlade, da sam
8 povjerenik njene Skupštine, i na kraju da sam povjerenik Ustava Srpske Republike
9 Bosne i Hercegovine.

10 Upoznao sam ih sa plebiscitom srpskog naroda, rekao im da su Srbi rekli
11 da žele da ostanu u Jugoslaviji i pozvali sve druge da ostanu s njima. Narod
12 nije rekao da želi da sam, da želi sam ostati u... u... u Jugoslaviji i da niko
13 nema pravo da počini ništa što sutra može da šteti srpskom narodu; da Srbi
14 nikada nisu bili, kao narod, ni genocidno, ni zločinački raspoloženi i da će svi
15 oni koji čine zločine jednog dana izaći pred lice pravde.

16 Bilo je raznih neprijatnih komentara iz sale, bilo je puno ljudi, ali
17 sam ja bio u sali do kraja te skupštine. Imenovana je ta nova skupština
18 zbornička. Izabrali su Branu Grujića za predsjednika opštine. U povratku na Pale
19 ja sam referisao, rekao sam da je Skupština konstituisana, da je sve urađeno u
20 skladu sa odlukom o imenovanju povjerenika. Ali sam i doktoru Karadžiću ispričao
21 i profesoru Koljeviću, pogotovo, detaljno o tome, ovaj, čemu sam sve bio izložen
22 u Zvorniku.

23 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja bih želio postaviti jedno pitanje

24

25

26

27

28

29

30

1 svjedoku.

2 Da se vratimo na Vaš posjet u periodu 15. i 16. juna - jesam li točno
3 shvatio - dakle to se dogodilo, i 15. i 16. juna ste Vi bili tamo?

4 SVEDOK: Ja sam u Zvorniku bio sigurno 16. juna. Blizu su opštine Vlas...
5 Bratunac, Skelani. Ja mislim da sam se vratio iz Bratunca da prenoćim u
6 Zvorniku, pa ponovo otišao u Bratunac i Skelane, pa se 16. ponovo vratio u
7 Zvornik. Tako da je najverovatnije da je, odnosno čak mislim da je 100% sigurno
8 da sam bio i 15. i 16. u Zvorniku.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Želio bih da budem siguran da sam
10 sve dobro razumio. Da li je to bilo po prvi put da ste mogli da primijetite
11 posljedice ove politike o kojoj ste govorili? Naime, te spaljene kuće, uništene
12 kuće, govorili ste o tome da su stariji članovi stanovništva odlazili prema
13 Srbiji. Da li je to dakle bio prvi put da ste Vi fizički vidjeli posljedice
14 svega toga?

15 SVEDOK: Pa, početak rata sam ja, ovaj, doživio u Sarajevu. U onom dijelu
16 gdje sam ja živio, na Vracama, toga nije bilo. Onda sam otišao u Beograd. Tamo
17 sam radio na ovim, nastojao da radim na onim poslovima predsednika
18 koordinacionog tijela jer sam imao pozive od velikog broja ambasadora, iz
19 ambasada, velikog broja država, koji su željeli da posle Konvencije o
20 Jugoslaviji, a pogotovo poslije mog pisma koje sam ja uputio svim akreditovanim
21 diplomatama u Beogradu i molio ih da pomognu kod svojim vlada da se očuva
22 Jugoslavija, da se ona demokratizuje. I da se očuva i da će jednog dana građani
23 te države biti im duboko zahvalni.

24

25

26

27

28

29

30

1   Međutim, taj period se poklopio sa opozivom ambasadora iz... iz
2 Beograda, tako da ja nisam ni otišao tamo gde sam sve imao namjeru da odem.
3 Znači, bio sam prilično okupiran tim poslovima. A supruga sa djecom je isto tako
4 bila u Beogradu, bili su u jednoj sobi u kojoj nije bilo televizora, tako da ja
5 nisam pratio ni na medijima šta se, ovaj, dešava, na... na prostoru Srpske
6 Republike, odnosno Bosne i Hercegovine. Tako da stvarno nisam, ovaj, znao šta se
7 dešava pre toga na terenu.

8   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. Međutim, ono što sam Vas ja htio
9 pitati da li je to stvarno bio prvi put da ste na terenu uspjeli primijetiti da
10 se stvari zbilja događaju?

11   SVEDOK: Pa, kad sam bio na Palama, Pal...Pale su funkcionisale u tom
12 periodu kao višenacionalna zajednica. Muslimani su živjeli sasvim normalno na
13 Palama, ovaj, dok se nije desila jedna tragedija na Žepi. Tako da Vam na Palama,
14 mi nismo u principu ni vidjeli šta se... šta se zbiva na... na terenu. Onda kad
15 sam išao u pravcu Vlasenice -

16   Ja Vas razumijem, časni Sude, ovaj, šta Vi hoćete da mi postavite
17 pitanje, al' ja Vam uporno govorim da ono što sam ja stvarno vid...vidio. Ne
18 mogu da govorim da sam vidio nešto drugo ili da sam čuo nešto drugo, kad to
19 nisam pratio. Jer nisam ni pratio ni medije ni u Beogradu, nit' sam pratio
20 medije po dolasku na Palama... po dolasku na Pale.

21   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Upravo tako. Ja se izvinjavam što
22 sam toliko uporan, međutim, želio bih da mi odgovorite na sljedeće: 15. juna
23 kada ste stigli u Zvornik, da li je to bilo po prvi put da ste Vi lično vidjeli,
24 da se svojim očima vidjeli spaljene kuće, uništene kuće i ljude koji su, bar
25 kako se činilo, bježali?

26   SVEDOK: Da.

27   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. U redu. Dakle, možete li mi,
28 molim Vas, reći kako ste Vi, Vi lično reagirali na to? Kako ste se osjećali?

29
30

1 SVEDOK: Mislim da sam u prethodnom odgovoru potrudio se da... da oslikam
2 stvarno stanje, ovaj, kak...kako sam se ja osjećao, šta sam... šta sam govorio,
3 u kakvom sam raspoloženju napustio Zvornik. Ne bih imao šta da dodam prethodnom
4 odgovoru.

5 U svakom slučaju, osjećao sam se poražavajuće. Eto, mogu još to da...
6 da... da precizno, ovaj, to definišem, kad sam krenuo iz Zvornika. To je bio
7 grad u kome sam ja radio, to je bio grad gdje sam ja organizovao onaj sastanak
8 sa Karadžićem i Zulfikarpašićem, da taj zgra... grad bude primjer dogovora
9 stanovništva da ostanu skupa da... da... da žive, pogotovo što je bio na granici
10 sa Srbijom i baš sam u tom gradu vidio to što... što se, što se desilo. Na
11 kraju, imam određene emotivne veze, ovaj, sa tim gradom.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] I kako ste se stvarno osjećali kada
13 ste vidjeli ljude da odlaze? Unutra, duboko u sebi, šta ste osjećali u tom
14 trenutku?

15 SVEDOK: To je bilo juna 1992. godine, a sada je 2005. Ja još tu sliku
16 imam pred očima, tog mosta starog. Zamislite jednu ženu staru koja jedva hoda,
17 ide, bježi. Šta ona ima da zaštiti, ustvari? Ne v... ne mislim da je njoj do
18 života više. Zašto je ona pre...prelazila most?

19 Ne, ne, ne, ne... Ne mogu više na tu temu stvarno da Vam govorim.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Vi ste nam dakle ispričali da ste to
21 duboko osjetili, da je to izazvalo emocije kod Vas?

22 SVEDOK: Pa to je i... energija koja je mene dovela ovde da svjedočim.

23 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Upravo tako. Zanimalo me, toga dana
24 15. juna kada ste otišli tamo i sastali se sa predstavnicima kriznog štaba Jovom
25 Mijatovićem i Jovom Ivanovićem. Dakle, sastali ste se s njima, šta ste im rekli?
26 Da li ste im rekli, kao što sam ja ranije shvatio: "Pazite, ovdje su novinari i

27

28

29

30

1 moglo bi se dogoditi da vas kasnije neko osudi za ovo." To je sve što ste im
2 rekli?

3 SVEDOK: E možda bi bilo najbolje da se pusti ili da se dâ ovdje jedan
4 dokument kad su me na Skupštini Srpske Republike napali u 1993. godini, kako je
5 reagovao jedan poslanik iz Zvornika. Ja bih molio Tužilaštvo ako... ako može
6 da... da... da... da proslijedi -

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Molim Vas, ipak, da li biste mogli
8 odgovoriti na moje pitanje, gospodine? Naime, bili ste pred ta dva člana kriznog
9 štaba, šta ste im konkretno rekli? Bili ste tamo stajali pred njima, šta ste im
10 rekli?

11 SVEDOK: Časni Sude, nemojte me, ovaj, tjerati da... da o tome više
12 govorim. Ja sam se potrudio da zaista na tu temu kažem šta... šta... kako sam to
13 doživio, kako sam kao političar reagovao -

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Nemam prijevoda.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada slušam francuski, B/H/S, čekam
16 potvrdu da prijevod sa francuskog opet funkcioniра. U redu. Onda možemo
17 nastaviti.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Molim svjedoka da ponovi svoj
19 odgovor.

20 SVEDOK: Ja kažem, časni Sude, nemojte me prisiljavati da pokušam da
21 oslikam ono što sam već oslikao riječima.

22 Ja sam i kao političar na tu temu tada govorio i bio jedini na tom
23 prostoru koji na tu temu govori, bez obzira na sve rizike. Moj život se otada
24 promijenio, potpuno se promijenio. Ja od tada više nisam imao mira ni

25

26

27

28

29

30

1 s...stalnog boravišta, ni sigurnog posla. A godinu, a to je bi... a moja
2 reakcija je bila t..takva da je na jednom regionalnom sastanku u Bijeljini Brano
3 Grujić rekao: "Pa mene je optužio za ratne zločine muslimanski predsednik i mene
4 optužuje srpski funkcioner." Pa sam na Skupštini srpskog naroda, kad sam
5 upozoravao doktora Karadžića 1993. godine na zaokret u srpskoj politici, doživio
6 nešto što... neko ko nije moje psiho-fizičke konstitucije vjerovatno ne bi mogô
7 da podnese.

8 Ja još jednom molim Tužilaštvo da... da... da dostavi komentar narodnog
9 poslanika i u tom trenutku predsednika izvršnog odbora Srpske demokratske
10 stranke, Jove Mijatovića, na skupštini u... Republike Srpske u 1993. godini. Ako
11 časni Sud to dozvoli, ja mislim da će time moći da se stavi, da.. da završimo
12 jednostavno o...ovu stvar.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Još jedno pitanje. Ljudi iz kriznog
14 štaba, da li Vi mislite da su oni mogli spriječiti to što ste odvijalo?

15 SVEDOK: Mogli su bar pokušati.

16 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Na koji način?

17 SVEDOK: Da su tim starim ljudima koje sam ja vidio, sad govorim samo o
18 tom trenutku, svaki dan su ih mogli da obiđu, da zaduže neke ljude u opštini.
19 Ako su... ako su mlađi pobjegli od rata, ako to prihvatimo kao hipotezu da su...
20 da su stanovništvo... da su Zvornik napustili ljudi plašeći se rata. A stari
21 ljudi koji se ne plaše rata i ne plaše se za svoju glavu, ostali su. Onda su ti
22 ljudi iz Kriznog štaba mogli da zaduže neke sv... opštinske službenike da svaki
23 dan obiđu te stare ljude. Pa ja sam im to i govorio. Umjesto da im nosite svaki
24 dan mlijeko i hljeb, da sta... da stranim novinarima da ih odvedete u te kuće,

25

26

27

28

29

30

1 da kažete: "Nema stanovništva, pobjegli od rata, ali evo šta se dešava onima koji
2 su ostali, pa mi ih pazimo." Vama stari ljudi napuštaju kuće, bježe u Srbiju.
3 Bježe u Srbiju, iako je ne vole, ali bježe zato što znaju da je država. Mogu Vas
4 sutra optužiti za genocid".

5 Da bi se ta moja rečenica kasnije zloupotrijebila politički. To je sada
6 na ovom našem jeziku "mogu vas optužiti", ako se drugačije akcentira, može da
7 ispadne "mogu vas optužiti". Znači, u prvoj varijanti "mogu vas optužiti oni
8 koji su nadležni za takve stvari", a u ovoj drugoj verziji, "mogu Vas optužiti"
9 znači, "mogu vas **ja** optužiti".

10 Iz svoje kože ja nisam mogô da iskočim. Jedino što sam mogô da učinim,
11 ja sam učinio.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] S obzirom da ste proveli jedan i pol
13 dan u Zvorniku, recite jeste li imali priliku da saznate ko su počinitelji. Ko
14 je uništio sve te kuće? Ko je izazvao svu tu štetu?

15 SVEDOK: Te kuće o kojima sam ja govorio, one su na periferiji Zvornika i
16 zvorničke opštine. Ne znam ko ih je zapalio. Sam grad nije bio o...oštećen. Sam
17 grad je bio prilično, ovaj, očuvan u tom periodu. Tako da tih ruševina nije bilo
18 tu. A ko je, ovaj, radio ove druge stvari - meni su u tom trenutku govorili da
19 to rade te paravojne grupe koje haraju Zvornikom i koje niko ne može da stavi
20 pod svoju kontrolu. I tad sam ih ja upozorio: "Pa zašto imate rezervni sastav
21 policije? Pa imate Zvorničku brigadu, imate vojsku."

22 Znači, osim tog upozorenja, ja sam i htio da na taj sa... u Zvornik i da
23 dovedem i čelne ljude Srpske Republike - doktora Karadžića i Ratka Mladića. I

24

25

26

27

28

29

30

1 oni su se odazvali i bili su na tom sastanku u Zvorniku kad su... na kome su
2 bili predstavnici svih tih opština. Znači, ja sam doveo na taj sastanak ljude
3 koji su bili vrh tih lokalnih vlasti. I doveo sam im na sastanak dva čelna
4 čovjeka u tom trenutku, političara čelnog i vojnika čelnog. Izvol'te, da se
5 na... razgovara na sv... na... na razne teme. A ja sam kad sam došao na Pale
6 rekao šta se sve zbiva na terenu.

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Imam samo još jedno pitanje za Vas,
8 gospodine u ovom trenutku.

9 Vi ste tokom svog iskaza dok ste govorili o kriznim štabovima, Vi ste
10 upotrijebili riječ "amateri". Molim Vas, možete li nam to malo objasniti? Reći
11 nam, zbog čega ste te ljude nazvali amaterima?

12 SVEDOK: Političar profesionalac, pogotovo izabran od naroda, bi se držao
13 onoga što je ponudio narodu. Stranke koje su dobile vlast u Bosni i Hercegovini
14 su ponudile programe narodu. To su bili sasvim prihvatljivi politički programi.
15 I svi oni koji se dobro sjećaju te 1990. godine znaju da sam ja podržavao
16 postojanje i nacionalnih stranaka u Bosni i Hercegovini. Njihovi programi nisu
17 govorili da će doći do onoga do čega je došlo. Oni su govorili o demokratiji, o
18 zaštiti ljudskih prava, o ličnoj bezbjednosti, o imovinskoj bezbjednosti.
19 Političar profesionalac koji dobije izbore seća se onoga zbog čega je dobio
20 izbore. Ali ovo su bile varalice. Ovo su bile varalice i ni u jednom programu
21 nijedne političke stranke od Slovenije do Makedonije 1990. godine nećete pobjeći
22 od rečenice da se one zalažu i za očuvanje Jugoslavije. Nećete nijedan politički
23
24
25
26
27
28
29
30

1 program u kome ne stoji da neće poštovati međunarodne povelje o ljudskim pravima
2 i sve druge konvencije iz Ženeve. Nećete naći nijedan program u kome ne piše da
3 garantuju ličnu bezbjednost. Nećete naći nijedan program u kome ne pišu da
4 garantuju imovinsku bezbjednost.

5 Onaj ko odstupi od toga ne može biti profesionalac. Oni su, em su
6 amateri, em su loši ljudi. Koji su im bili motivi da se bave politikom? Koji su
7 im bili motivi zašto su željeli uopšte vlast? Šta će im vlast kad ne znaju s
8 njom d... d... d...da rade?

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem, gospodine.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, skoro da je vrijeme
11 za pauzu. Ne znam da li imate još nekoliko pitanja na ovu temu. Vi ste naime
12 počeli prije, pa čak i više od 20 minuta.

13 G. MARGETTS: /nedostaje simultani prevod/

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa dobro, to nije neophodno u ovom
15 trenutku. Ako kažete da to možete u sljedeće tri minute riješiti, u redu. Ako
16 ne, možemo napraviti pauzu ili ja mogu postaviti pitanje svjedoku. Kako god
17 hoćete.

18 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ako želite, postavite pitanje.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

20 Gospodine, pokušavam u potpunosti shvatiti Vaš položaj u to vrijeme. Vi
21 niste tim ljudima rekli: "Počinili ste ratne zločine, bit ćete odgovorni za to",
22 Vi ste im rekli: "Morate znati da onaj koji čini ratne zločine da će taj možda

23

24

25

26

27

28

29

30

1 biti pozvan na odgovornost". Jesam li dobro shvatio ono što ste Vi rekli?

2 SVEDOK: Da, da.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ono što ste Vi primijetili, da li je to
4 kod Vas stvorilo utisak da su ratni zločini doista i počinjeni?

5 SVEDOK: To je kod mene stvorilo utisak da su ratni zločini na tom terenu
6 zaista počinjeni. Ja nisam mogao da budem direktniji. A čak, poznavajući sebe,
7 mislim da nisam ni slučajno rekao tu rečenicu: "Mogu Vas optužiti za ratne
8 zločine." Međutim, ja nisam imao pouzdanih informacija, materijalnih dokaza za
9 pojedince da su u tome učestvovali, da bih ja onda bio, recimo, precizniji ka...
10 po dolasku na Pale. Pa i ljudi su izbjegavali da na tu temu razgovaraju.

11 U narednom periodu, predsednik Vlade Srpske Republike - to je prvi
12 predsednik Vlade, Đerić - nekoliko dana po mom povratku na Pale, sreo me na
13 Jahorini. Tad smo mi bili dislocirani, profesor Koljević, profesorka Plavšić i
14 ja, ovaj, iz *Kikinde*, tog objekta gdje je bilo Predsedništvo na Palama na
15 Jahorinu. A inače na Jahorini je bila smještena Vlada. I predsednik Vlade Đerić,
16 dok sam ja šetao, ovaj, tu ispred tog objekta, po povratku iz Bijeljine sa tog
17 regionalnog sastanka, rekao mi je: "Imaš pozdrave iz Zvornika. Vole te oni ljudi
18 iz Zvornika."

19 Ja, ne znajući o kojim on ljudima govori, kažem: "Ma da, ja sam tamo
20 radio. Ja znam tamo dosta svijeta." I primijetim kod njega da on jedno misli, a
21 ja drugo govorim.

22 I nekoliko dana posle toga kad smo se vidjeli, ovaj, na Palama, on je
23 došao, ovaj, u *Kikindu* da sa mnom razgovara o mom angažmanu, u... sada u Vladi -

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo trenutak, da Vas prekinem sada.

25

26

27

28

29

30

1 Dobijamo jedan ovako malo širi odgovor, a mene možda zanimaju neke još druge
2 pojedinosti.

3 Dakle, rekli ste da je ono što ste primijetili kod Vas stvorilo utisak
4 da su ratni zločini počinjeni, ali ste oklijevali da direktno suočite te osobe s
5 kojima ste razgovarali o pitanju odgovornosti jer niste imali dovoljno
6 informacija da su oni zapravo bili ti koji su odgovorni ili da nisu bili. Je li
7 tako?

8 SVEDOK: Nisam ja oklijevao. Ja sam bio vrlo eksplicitan o stanju na
9 terenu kad sam došao na Pale, kad sam rekao šta se zbiva na terenu. Tu sam ja
10 bio vrlo eksplicitan. Ali ja nisam mogao pojedinačno da govorim jer nisam znao
11 ko su ljudi koji su mogli to da urade.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo malo, samo malo. Oprostite što Vas
13 prekidam, da ne bi došlo do zbrke. Dakle, Vi niste direktno onima s kojima ste
14 razgovarali u Zvorniku rekli: "Vi ste odgovorni za ratne zločine koje sam ja
15 vidio da su ovdje počinjeni", zbog toga što niste imali dovoljno informacija da
16 Vaše partnere u tom razgovoru zapravo optužite. Jesam li u pravu? Niste
17 jednostavno mogli reći "Vi, gospodine X, s kojim sad razgovoram, Vi ste
18 odgovorni za te ratne zločine", jer niste imali informacije. Da li sam Vas dobro
19 shvatio?

20 SVEDOK: Pa možda sad sa ovoliko znanja, recimo kol'ko imam od tada na
21 ovamo, možda bih bio na neki način direktniji. Jer ipak sam ja po struci
22 medicinar. Neke stvari, baveći se planovima Svjetske zdravstvene organizacije,
23 čitao sam međunarodne povelje i to sam poznavao. Ali sada bih drugačije u...
24 u... u... upozorio te ljude. Ali sam i tada rekao možda i više nego što je
25 objektivno moje znanje, ovaj, pravno bilo. Ja se sjećam Brane Grujić, pa sam
26 reko: "Pa, čoveče, pa ko će ti se vratiti u Zvornik? O kakvom ti Zvorniku
27 pričaš? Ko će ti se vratit' u Zvornik kad hodaš ko revolveraš po gradu? Pa

28
29
30

1 pogledaj se na šta ličiš! O kakvom ti povratku ljudi pričaš? Odlaze ti stari
2 ljudi, ti pričaš o povratku nekom. Ko će ti doć' u takav Zvornik?"

3 Da kažem o u...ubivstvu nekoga, kol... zašto je ubijen tamo neki...
4 ne...nemam ja, ne znam ni ime ni prezime nijednog.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. To razumijem. Vi ste uočili da
6 su ratni zločini bili počinjeni. Vi onima s kojima ste razgovarali niste mogli
7 reći "Vi, tj., ti si odgovoran za ovo uništenje ili za ono ubojstvo", i zbog
8 toga ste Vi to rekli u jednom općenitijem obliku. Naime, postavili ste to ovako:
9 ako se počine ratni zločini, kasnije može doći do pokretanja odgovornosti. Da li
10 sad bolje razumijem?

11 SVEDOK: Ne. Ja sam njima rekao: "Vi ste vlast i vi ste odgovorni. Vaša
12 imena ostaju na papiru. Ratni zločini ne zastarjevaju. Jednog dana će se
13 odgovarati za to. Ja ne znam ko je glavni krivac, ali pošto to ne zastarjeva,
14 jednog dana će to izaći na vidjelo. Ja sam o tome govorio i na republičkoj
15 skupštini.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ono što ja sada želim čuti od Vas je
17 zapravo ono što ste na tom sastanku, tj. tokom tog razgovora s ljudima konkretno
18 rekli.

19 Ali preskočimo sada... Vi ste mi rekli, ustvari, na temelju onog što ste
20 primijetili Vi ste zaključili da su određene osobe izvršile ratne zločine. Vi
21 ste te ljude s kojima ste razgovarali upozorili da bi to moglo dovesti do
22 pokretanja njihove krivične odgovornosti. Da li ste kasnije izvijestili na
23 Palama da ste na temelju Vaših osobnih promatranja došli do zaključka da su tamo
24 počinjeni ratni zločini?

25 SVEDOK: Da. Tu... tu nije bilo nikakvih nejasnoća.

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A kome ste to rekli? Kome ste to
2 prijavili tačno?

3 SVEDOK: Šesnaestog, kad sam se vratio u poslepodnevnim satima, svi
4 članovi Predsedništva u tom periodu su bili tu prisutni. Prvo sam sreo Biljanu
5 Plavšić, još odmah na ulazu u... u zgradu i odmah sam joj to ispričao sve šta se
6 zbiva na terenu. A kasnije, kad sam se popeo na sprat i profesoru Koljeviću i
7 doktoru Karadžiću i gospodinu Krajišniku. I... ne sjećam se da je Đerić bio
8 tog... te večeri kad sam se ja vratio sa... sa terena.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, Vi ste njima rekli da na osnovu
10 onoga što ste videli može se zaključiti da je počinjen ratni zločin. Jeste li Vi
11 precizirali koja vrsta ratnog zločina? Ili, jeste li im nešto više rekli? Zato
12 što sam termin "ratni zločin" je dosta širok, široka kvalifikacija koja može da
13 obuhvata puno toga. Jeste li Vi precizirali još nešto drugo na osnovu onoga što
14 ste Vi primetili?

15 SVEDOK: Rekao sam im da mi ljudi na terenu pričaju prvo da su te... ta
16 mjesta prazna; da mi ljudi pričaju da su se desile mnoge ružne stvari, da je
17 nesumnjivo da se dešavaju ratni zločini na terenu. Ja ne mislim da sam i sada
18 u...u stanju da pravno to izdeferenciram onako kako bi to trebalo da izgleda po
19 međunarodnom pravu. Al' onako kao... kao... kao čovek i kao ljekar mogu da kažem
20 samo da, da su ljudi, znači, ubijani, tjerani iz svojih kuća; da je to, da se to
21 dešavalo masovno. To je ono što sam ja saznao od ljudi u ra... s kojima sam
22 razgovarao u Zvorniku.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle to ste rekli članovima
24 Predsedništva po povratku na Pale? A to je da se ljudi ubijaju, da se proteruju,
25 masovno, i da je to ona informacija koju ste Vi dobili. Jesam li ja Vas dobro

26

27

28

29

30

1 shvatio?

2 SVEDOK: Shvatili ste me precizno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A ono što ste Vi sami приметили, je li
4 to išlo u prilog onome što su Vam ljudi javljali?

5 SVEDOK: To je bilo... ono što sam ja vidio to je bila potvrda. Nisam
6 nijednog trenutka posumnjao u priču onih ljudi s kojima sam razgovarao u
7 Zvorniku, da to nije tako što mi oni govore. Radilo se o ozbiljnim ljudima
8 kojima sam vjerovao.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li sigurni o prisustvu članova
10 Predsedništva? Vi niste sasvim sigurni bili je li bio prisutan gospodin Đerić,
11 ali da li imate ikakvih sumnji u pogledu toga da je bila prisutna gospođa
12 Plavšić, Vi ste rekli gospodin Karadžić, onda onaj profesor, gospodin Koljević i
13 gospodin Krajišnik? Znači, nemate nikakvih sumnji? Vidim da odmahujete glavnom,
14 je li to znači ne? Dobro. Dobro smo Vas shvatili.

15 Sada pravimo pauzu do 13.00h.

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

17 ... Početak pauze u 12.39h

18 ... Sednica nastavljena u 13.05h

19 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

20 Izvolite sestti.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da me samo za trenutak izvinite.

22 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Svakako, časni Sude. Ja bih želela da
23 nešto uđe u zapisnik kad Vi budete spremni za to.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođu Loukas, meni je rečeno, tj.
25 prevodioci su mi rekli da na strani 30 u redu 11 posle reči "hijerarhija" da je

26

27

28

29

30

1 svedok spomenuo reč "Karadžić". I iako to proističe iz preostalog dela njegovog
2 odgovora da je to ipak nešto što treba uneti u zapisnik.

3 A onda sam hteo da se osvrnem i na još jedno drugo pitanje koje se tiče
4 Vas, gospodine Margetts. Veće je svesno toga da smo mi preuzeli ispitivanje ovog
5 svedoka i da smo ga ispitivali skoro punih pola sata. I samo da Vam kažem da
6 Veće naravno ne želi da se u toj meri upliće u to kako Vi ispitujete svedoka, Vi
7 ili druga strana. Ali istovremeno, možda ste primetili, a to se odnosi na ono
8 što sam ja juče rekao da osim razmišljanja i ispitivanja svedoka o drugim
9 političkim opcijama itd., dakle, ne zalazeći u detalje ili u tu količinu
10 detalja, Veće je veoma zainteresovano da sazna stvari koje na neki način nisu
11 pojašnjene u Vašim pitanjima i u Vašem načinu ispitivanja. Dakle, to je ono što
12 nedostaje u Vašem ispitivanju. Nekad nije sasvim jasno šta se tamo zapravo
13 desilo.

14 To je moj komentar.

15 Imam još jednu tehničku stvar koja se ne tiče ovog svedoka, ali prvo bih
16 želeo Vama, gospođu Loukas da dam priliku da Vi kažete to što ste imali.

17 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Vi se verovatno sećate
18 da sam jutros dala jednu napomenu koja se ticala pitanja koje ste Vi postavili.
19 A sada bih htela opet da dam jednu napomenu vezanu za čitav niz pitanja koje ste
20 Vi postavili neposredno pre pauze. Naravno, mi smo sada ovde na Sudu, radimo u
21 jednom sistemu koji je mešoviti, mešani sistem, hibridni sistem. Ja lično sam

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 navikla i ranije sam radila u anglosaksonskom pravnom sistemu i tamo se stvari
2 rešavaju na drugi način.

3 Ali ostavljajući to po strani, rekla bih da ova pitanja koja ste Vi
4 postavili neposredno pred pauzu nas dovode zapravo u takvu neobičnu situaciju da
5 moram da kažem sledeće: sugestivna pitanja koja se postavljaju tokom glavnog
6 ispitivanja i koja se tiču suštinskih pitanja u ovom predmetu su nešto na što
7 ćemo uvek ulagati prigovor. Razlog koji se krije iza toga je da, naravno, svedok
8 je taj koji treba da svedoči, a ne treba svedočenje da proističe iz pitanja onog
9 koji ispituje svedoka.

10 Ono što ja želim da kažem je da je situacija s kojom se mi ovde
11 suočavamo je daleko ozbiljnija, daleko komplikovanija ukoliko takva pitanja
12 dolaze ne od jedne od strana već od samih sudija, od Sudskog veća. I kada takva
13 pitanja dovode svedoka u situaciju da se složi. I to je nešto što ugrožava
14 interese pravosuđa. Dakle, isto kao što ne treba ni jedna od strana da svedoči,
15 tako ne treba ni sudije da svedoče.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo Loukas. Ja moram da
17 kažem, Vi ste se ovde obratili ne samo Veću već meni lično, ne samo kao
18 predsedavajućem sudiji već kao sudiji koji je postavio pitanja svedoku. I moram
19 da Vam kažem pre nego što kažem bilo šta drugo da ja svaku primedbu, svaki
20 komentar koji da bilo koja strana primam veoma ozbiljno, upravo sa ozbiljnošću

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koju taj komentar i zaslužuje.

2 GĐA LOUKAS: /nedostaje simultani prevod/

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A sada, gospodine Đokanoviću, da Vam
4 kažem da ćemo sada da se osvrnemo na neka druga pitanja i molim Vas da sačekate
5 trenutak. Molim Vas za Vaše strpljenje.

6 11. marta, gospodine Harmon, podnet je zahtev za zaštitne mere za tri
7 svedoka koji treba uskoro da dođu, ali ja sad više nisam siguran kakav je
8 redosled svedoka uzimajući u obzir one promene o kojima smo govorili juče. Na
9 osnovu drugog revidiranog spiska svedoka koji je podnet 4. decembra 2003.
10 godine, ova tri svedoka izgleda da imaju pseudonim koji im je dodeljen bio u
11 nekom prethodnom predmetu. Vaš podnesak to ne spominje i stoga je moguće da naše
12 tumačenje onog što je podneto 4. decembra možda pogrešno. Molim Vas da nam Vi to
13 pojasnite do sutra, bar onaj deo koji se tiče zaštitnih mera.

14 Drugo pitanje, podnesak koji je podnet 11. marta, gledajući sada pravilo
15 126bis, tamo stoji da Odbrana ima dve nedelje da podnese odgovor. I stoga,
16 poslednji dan roka za podnošenje odgovora pada na praznik. Tako da ćemo to
17 pomeriti za 29. mart. Dakle, rok za podnošenje odgovora je 29. mart, ali
18 svedoci, barem na osnovu Vašeg podneska treba da svedoče već sledeće nedelje.
19 Stoga bih sad želeo da čujemo od Odbrane da li oni misle da će biti nekih
20 problema da oni odgovore na to do sledećeg ponedeljka, čak i ako taj odgovor
21 bude usmen, a ne pismen. Sledeći ponedeljak je 21. mart.

22 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću to pogledati kada
23 završimo sa radom danas. Ja sam prilično sigurna da možemo da to završimo do

24

25

26

27

28

29

30

1 ovog ranije roka.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo Loukas na Vašoj
3 kooperativnosti.

4 Izvolite, gospodine Margetts.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

6 P: Doktore Đokanoviću, kad ste se obratili članovima Kriznog štaba u
7 Zvorniku Vi ste im rekli da jednog dana njih mogu da optuže za genocid. Zašto
8 ste upotrebili tu reč "genocid"?

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Pogledajte"/ stanovništvo u Zvorniku.
10 Ako i najstarije osobe napuštaju Zvornik, ako su se izdešavale stvari za koje se
11 sada sa sigurnošću zna da su se desile, mislim da... da... da to nije... čak,
12 čak je i predsednik Kriznog štaba negdje izjavio da se u Zvorniku desio *little*
13 *genocide*, kako je rekao.

14 P: Kad ste razgovarali sa predsednikom Kriznog štaba, Branom Grujićem,
15 je li on upotrebio te reči koje ste Vi sada izgovorili: mali genocid, *little*
16 *genocide*?

17 O: Ne, ne, ne, ne. On nije upotrebio to u razgovoru sa mnom, nego to je
18 kasnije, ovaj, pisalo po novinama. Al' nikad nije bilo demantija da... da to
19 nije izjavio.

20 P: Kako Vi tumačite taj termin "genocid"?

21 O: Jeste li mi ovu priliku dali da odgovorim po definiciji na pitanje
22 ili govorimo o Zvorniku? Ako govorimo o Zvorniku, ja sam već rekao. A ako hoću
23 da... da... dam pravnu definiciju, onda ja nisam na... na... student prava.

24 P: Doktore Đokanoviću, mene interesuje šta Vi podrazumevate pod tom
25 rečju kad je Vi upotrebljavate?

26

27

28

29

30

1 O: Mogu da je upotrebim samo kao neko ko se bavi politikom. Znači, ako,
2 ako se jedan teritorij čisti od stanovništva druge nacionalnosti ili druge vjere
3 tako temeljito da posle toga nema predstavnika te nacije i te vjere na tom
4 terenu, onda je to definicija genocida po mom skromnom pravničkom znanju, a i
5 mom političkom ubedenju.

6 P: I koliko ste Vi shvatili, je li se to i desilo u Zvorniku?

7 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, uvek je bolje postaviti
8 pitanje: "Šta Vi znate? Kako Vi tumačite?", u tom smislu, a ne ovako kako je
9 postavljeno pitanje.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođa Loukas misli da je bolje
11 postaviti otvoreno pitanje.

12 G. MARGETTS: [simultani prevod] Pa ne u ovom slučaju, časni Sude.
13 Korišćena je reč "genocid" vezano za događaje u Zvorniku. Prema tome, meni se
14 čini da ovo pitanje logično proističe iz onoga što je svedok rekao.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da ja ponovo ovo pročitam.

16 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ukoliko mi dozvolite, ja bih to rekao na
17 ovaj način: drugim rečima, ono što ja kažem je da ste Vi sada dali jedno
18 konkretnije i detaljnije objašnjenje Sudu toga šta Vi podrazumevate pod rečju
19 genocid. I da li je to što podrazumevate upravo ono što mislite i da se desilo u
20 Zvorniku?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas, je li Vam ovo ovako
2 odgovara?

3 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Pa, ako je ovo reformulacija pitanja od
4 strane gospodina Margettsa, onda u redu.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Dakle, gospodine Đokanović, Vi
6 ste nama dali jedno konkretnije i detaljnije objašnjenje onoga što Vi
7 podrazumevate pod rečju "genocid", vezano za Zvornik. To konkretno objašnjenje,
8 da li ono važi za ono što ste Vi videli u Zvorniku?

9 SVEDOK: Jedini preostali stanovnik predratnog Zvornika koji je bio
10 Musliman prije rata, a u toku rata promijenio ime je bio čuvar bioskopa. On ima
11 dva sina i njegova djeca su se igrala sa mojom djecom u tom periodu kad smo mi
12 živjeli u Zvorniku. Jedan od tih dječaka se zove Miloš. Kad sam ga pitao: "Sine,
13 kako se ti zoveš?" On je rekao: "Osman Bravo."

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nije direktan odgovor na ono pitanje
15 koje Vam je prvobitno postavio gospodin Margetts, a zatim i ja.

16 Ovaj odgovor, ovo objašnjenje koje ste dali vezano za reč "genocid", da
17 li to objašnjenje važi za ono što ste Vi videli u Zvorniku?

18 SVEDOK: Znači.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nismo Vas čuli.

20 Gospodine Margetts, nastavite.

21 G. MARGETTS: [simultani prevod]

22 P: Doktore Đokanoviću, Vi ste rekli da je Brano Grujić rekao da se desio
23 mali genocid. Možete li reći Veću šta je tačno rekao Brano Grujić vezano za ovaj

24

25

26

27

28

29

30

1 mali genocid i to da nam opišete kontekst.

2   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, svedok je reko da Brano
3 Grujić nije njemu direktno ovo rekao, već da su to prenele novine.

4   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, molim Vas da ovo
5 korigujete.

6   G. MARGETTS: [simultani prevod]

7   P: Doktore, Vi ste čuli šta je rekla moja uvažena koleginica iz Odbrane.
8 Dakle, Vi ste ili pročitali u novinama ili ste čuli na drugi način da je Brano
9 Grujić rekao da se tamo desio mali genocid. Možete li nam reći tačno šta je to
10 rekao Brano Grujić?

11   O: U principu, ja sam rekao ono č...čega se sjećam šta je rekao Brano
12 Grujić. Vezano za Branu Grujića, osim te naše, naših razgovora u toku rata, mogu
13 samo da ga spomenem u još jednom slučaju da je negdje krajem rata došao kod
14 mene, kad sam se ja bavio humanitarnim poslovima u Zvorniku, u kancelariju i
15 pred jednim čovjekom, koji je, može da bude svjedok, je prišao i izvinio mi se.
16 Rekao: "Dragane, izvini za sve ono što... što... što... što je bilo na... na...
17 na početku rata i za moje optužbe."

18   Nemam više, ovaj, stvarno riječi da na tu temu pričam, ne... ne zn...
19 niti ne znam više od toga.

20   P: Doktore Đokanoviću, htio bih da sada se ostavimo Zvornika i Vašeg
21 rada kao ratnog povjerenika i da se vratimo na Pale.

22   Kada ste stigli na Pale 10. juna, recite u koju ste zgradu otišli.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Na izlasku iz Pala prema Jahorini sa desne strane ima jedan objekat.
2 To je motel koji je bilo, koji je vlasništvo predr... prije rata bilo vlasništvo
3 nekog preduzeća iz Kikinde, grada u Vojvodini. I taj objekat se zvao *Kikinda*. U
4 tom objektu je bilo smješteno Predsedništvo Srpske Republike Bosne i
5 Hercegovine, bar u toku radnog dana tu smo, ovaj, bili. Dok se Predsedništvo
6 nije preselilo u novi objekat u blizini hotela *Panorama* na Palama.

7 G. MARGETTS: [simultani prevod]

8 P: Kada ste Vi stigli na Pale, recite ko je bio u sastavu
9 Predsjedništva.

10 O: U sastavu Predsedništva su bili doktor Karadžić, gospodin Koljević,
11 gospođa Plavšić, gospodin Krajišnik i predsednik Vlade gospodin Đerić.

12 P: Od dana kada ste došli, dakle 10. juna, recite na koliko ste
13 prisustvovali sjednica Predsedništva.

14 O: Sem dana kad sam bio... bio na terenu do kraja juna, ja sam bio po
15 cijeli dan prisutan u... u... u zgradi, ovaj, *Kikinde*. Radni dan je počinjao
16 ujutro, završavali smo kasno noću, zavisno od... od stvari o kojima se radilo,
17 zbog kojih smo ostajali tu. Intenzivnije se radilo malo poslepodne, ali radni
18 dan je počinjao u...ujutro oko 9, 10 sati. Tad se, ovaj, u principu i počelo,
19 znači, tad smo se i sastajali.

20 P: Dakle, osim perioda od 10. do 16. juna, dakle tokom mjeseca juna
21 1992. godine, Vi ste svakodnevno bili na sjednicama Predsjedništva?

22 O: Osim kad sam bio na terenu. Znači, kad sam na Palama bio, bio sam tu
23 u objektu u *Kikindi*.

24 P: Da li biste mogli opisati Vijeću kako su ti sastanci bili vođeni?

25

26

27

28

29

30

1 Drugim riječima, kako je funkcioniralo Predsjedništvo?

2 O: Rekoh već, radni dan je počinjao oko 9, 10 sati prepodne, do kasno
3 uveče se ostajalo. Nije bilo nekakvih formalnih sastanaka, u smislu da evo, u
4 ovoliko časova počinje sjednica Predsedništva i završava se tada i tada. Ko je
5 prisutan, da se vodi zapisnik, da se, da... da... da postoji stenogram. Ne. Bila
6 je jedna opuštena atmosfera, radilo se, znači, po... po cijeli dan. Mislim da
7 su, kol'ko mogu da se sjetim, da su doktor Karadžić i gospodin Krajišnik imali
8 rokovnike u kojima su bilježili otprilike ono šta... šta se priča. Mislim da je
9 pisao i profesor Koljević.

10 P: U kojim kancelarijama u zgradi *Kikinde* ste se sastajali?

11 O: Kad se uđe u objekat u prizemlju je restoran sa kamin salom iz koga
12 vode stepenice na sprat gdje su bile sobe za spavanje. A na kraju hodnika s
13 desne strane su bile kancelarije. Poslednje dvije na lijevoj strani su bile
14 kancelarije gdje su sjedile sekretarice i kancelarija gdje je sjedio predsednik
15 Skupštine, gospodin Krajišnik. A s desne strane u tom hodniku poslednja
16 prostorija je bila nekakva radna prostorija gdje smo isto tako radili, ako,
17 ovaj, je više ljudi - obično bi tu nekad i ručali, večerali.

18 S desne strane pre toga su, pre te prostorije bile su i kancelarije
19 Biljane Plavšić, Nikole Koljevića i jedna prostorija gdje sam ja radio.

20 P: U kojim prostorijama ste se sastajali sa članovima Predsedništva?

21 O: Uglavnom u prostorijama i... i tamo gdje je bila, ovaj, prostorija
22 iza sekretarica. Znači, prostorija u kojoj je uglavnom sjedio gospodin
23 Krajišnik.

24 P: Mislite, kancelarija gospodina Krajišnika?

25 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ovo je naravno sugestivno pitanje, ja
26 ulažem prigovor.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts.

2 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja samo razjašnjavam. Dakle, svjedok je
3 rekao u prostoriji gdje je gospodin Krajišnik radio. Meni se čini da se tu
4 automatski treba postaviti sljedeće pitanje da bi se stvar razjasnila.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođu Loukas, koja je razlika između
6 prostorije u kojoj čovjek radi i nečije kancelarije? Ja ne kažem da ja nikad ne
7 radim, a da nisam u svojoj kancelariji. Al' ipak, u čemu je razlika?

8 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] A da se ovako postavilo pitanje: u čijoj
9 kancelariji ste se sretali?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali prethodno pitanje je bilo: u
11 kojoj prostoriji ste se sastali? Uglavnom se radilo o prostoriji iza one
12 prostorije gdje su bile sekretarice. Dakle, gdje je radio gospodin Krajišnik.

13 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] I čija je to bila kancelarija?

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je u prostoriji iza -

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Samo se moglo pitati čija je to bila
16 soba, časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kako to mislite, čija je to soba?
18 Dozvolite samo da pročitam. Dakle, pitanje na strani 84: 7 je bilo: "U kojoj
19 sobi ste se sastajali? Odgovor: "Uglavnom u prostoriji iza sobe gdje su bile
20 sekretarice, gdje je radio gospodin Krajišnik." Ja sam to shvatio, dakle, da se

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 radilo u prostoriji gdje je radio gospodin Krajišnik.

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Da, časni Sude. Ali pitanje je moglo biti
3 čija je to bila kancelarija. Gospodin Margetts je to mogao postaviti.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi biste isto tako mogli reći da li
5 je tu prostoriju konkretno koristilo više osoba ili samo jedna.

6 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Tako je, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I tako bi se moglo postavljati
8 prigovore na svako moguće pitanje. Međutim, sada smo došli do faze kada Vaši
9 prigovori nemaju baš previše smisla.

10 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ja i dalje ustrajem pri svojem prigovoru.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vaš prigovor se ne usvaja.

12 Istovremeno, gospodine Margetts, ja ću Vas zamoliti da u mjeri u kojoj
13 možete pazite koje riječi koristite. Znam da je Obrana osjetljiva na ovo pitanje
14 i molim Vas da postavite svoja pitanja na taj način da nije neophodno da se
15 postavljaju prigovori niti da se donosi odluka po tim prigovorima.

16 G. MARGETTS: [simultani prevod]

17 P: Doktore Đokanoviću, u kojoj je onda prostoriji radio Momčilo
18 Krajišnik?

19 O: Krajišnik je sedio upravo u prostoriji koju smo naveli. Nije bilo
20 nikakvih oznaka na vratima.

21 P: Da li ste već tu prostoriju opisali kao da je to nečija kancelarija
22 ili niste?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Mislim da je to kancelarija u kojoj je uglavnom sjedio gospodin
2 Krajišnik. Ali kažem, na vratima nije bilo nikakvih oznaka. To je kancelarija sa
3 jednim radnim stolom, radnom stolicom i sto...stolovima ispred, sa stolicama sa
4 strane, za... za... za one koji sede tu i o nečemu razgovaraju. Ali radni sto je
5 bio sto za kojim je sedio gospodin Krajišnik.

6 P: Kada je Predsjedništvo zasjedalo, tko je predsjedavao tim sjednicama?

7 O: Kažem, ja se ne sjećam nijedne sjednice koja je bila tako formalna da
8 neko predsjedava, a da... i da se vodi zapisnik. Znači, ako se sastanemo u toj
9 sobi gdje je sjedio uglavnom Krajišnik, on je obično sjedio za... za... za tim
10 svojim stolom. A mi, mi smo sjedili, ovaj, za stolovima ispred tog stola. Ali
11 mogli smo se sa... i sastajali smo se i u sobi s desne strane hodnika gdje, gdje
12 nije bilo ovog čelnog stola nego jednostavno nekol'ko stolova poredanih sa
13 stolicama sa strane. Uglavnom, ak...ako već govorimo o nekakvoj formi,
14 sjednicama... sjednice je otvarao Karadžić.

15 P: Po Vašem mišljenju, tko su bili ljudi koji su donosili konačne odluke
16 u sklopu Predsjedništva?

17 O: Pa nesumnjivo da su to bili doktor Karadžić i gospodin Krajišnik.

18 P: Od trenutka Vašeg dolaska na Pale, kakav je bio Vaš utisak u vezi sa
19 relativnim nadležnostima, ovlastima, autoritetom Karadžića i Krajišnika?

20 O: Nešto se desilo između... u tom periodu kad sam ja bio u Beogradu.
21 Znači, posle mjeseca marta, i ovih skupština, ovaj, poslednje skupštine kad smo
22 praktično izašli iz... iz... iz sale, kad su nam dal... rekli da su u Sijekovcu
23 počinjeni zločini. Sijekovac je jedno mjesto kod Bosanskog Broda gdje su... gdje
24 je ubijeno des... ja ne znam tačno koliko, 10, 13 Srba. Dobili smo tu
25 informaciju, onda smo jednostavno naprasno izašli iz... iz skupštinske sale i

26

27

28

29

30

1 moje ponovno viđenje sa... sa ljudima iz rukovodstva, sa svima skupa je bilo na
2 Palama u... u... u junu mjesecu. Znači, u tom periodu su se neke stvari
3 izdešavale.

4 Pa sam ja zato u današnjem razgovoru rekao da uticaj gospodina
5 Krajišnika dijelim u dvije faze. U jednoj... u prvoj fazi kad je bio predsednik
6 Skupštine Bosne i Hercegovine. I druga faza kada je bio predsednik Skupštine
7 Republike Srpske.

8 Bio je... bio je zaista veliki, veliki autoritet u... u tom... u tom
9 ratnom periodu. Moj utisak je da je bio, da je njegov uticaj bio ravan uticaju
10 doktora Karadžića. S tim što sam ja mogao, ovaj, ipak da primijetim nijanse jer
11 ih poznajem dobro i jednog i drugog, da je gospodin Krajišnik bio uvijek odan
12 Karadžiću.

13 P: Kako je prolazila 1992., recite kakva je Vaša procjena bila
14 autoriteta kojeg je Krajišnik imao nad poslanicima.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Loukas.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Kad govorimo o ovom pitanju, ja mislim da
17 jedno opće pitanje ove prirode nije od velike koristi Pretresnom vijeću. Ako nam
18 svjedok može reći nešto konkretno o onome što je vidio, čuo, primijetio, to je
19 jedna stvar. Međutim, da se postavlja jedno općenito, impresionističko pitanje,
20 ovo pitanje po mom mišljenju, to nema nikakvu ili zanemarljivu korist za Vijeće.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, procjena, utisci
22 koje je svjedok stekao, to možda nije potpuno nerelevantno. Ali s druge strane,
23 ako ne znamo na čemu je to temeljeno, ti njegovi utisci i njegove procjene, onda
24 to gubi gotovo svu težinu koju bismo tome pridali.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod] Naš je stav da se radi o pojedincu koji
26
27
28
29
30

1 je imao pristup i Karadžiću i Krajišniku tokom dužeg vremena.

2 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

3 G. MARGETTS: /nedostaje simultani prevod/

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Dozvolite da sada prekinem. Možda nije u
5 redu da se svjedok nalazi ovdje dok se o toj stvari raspravlja.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Gospodine svjedoče, da li Vi
7 govorite engleski?

8 SVEDOK: Ne tako dobro.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, skinite slušalice.

10 Gospodine Margetts, ja razumijem da, ako tokom dužeg perioda promatrate
11 postupke neke osobe da to znači da procjena koju Vi dajete može biti određene
12 vrijednosti, imati određenu težinu. Međutim, istovremeno, ako nemamo za to
13 potkrijepu, potporu drugih dokaza koje bi nam mogao iznijeti svjedok, onda se
14 naravno radi samo o ličnom stavu. A svjedok nije ovdje da bi iznosio svoja lična
15 mišljenja.

16 Ako je, naravno, to mišljenje samo dio odgovora, onda treba jasno
17 pokazati da to njegovo mišljenje ima solidnu činjeničnu osnovu.

18 G. MARGETTS: [simultani prevod] Mi smo probali ustanoviti da je ta veza
19 temelj. I zbog toga želim i usput objasniti zbog čega sam na početku toliko dugo
20 ispitivao njegove veze sa rukovodstvom jer dio njegovog iskaza uključuje njegov
21 iskaz o njegovoj prisutnosti; o tome da je on prisutan na svim sjednicama

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Skupštine. Dakle, da je kao osoba koja je bila prisutna na svima njima.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodine Margetts. Ali nije li
3 točno da ako stavite dvije osobe u istu situaciju na duže vrijeme i pitate ih o
4 njihovom mišljenju, da bi one mogle iznijeti potpuno različite stavove. Tada je
5 najvažnije saznati na temelju čega oni zasnivaju svoje mišljenje i procjene.
6 Dakle, sama činjenica da je netko negdje bio duže vrijeme svakako nije dovoljno
7 da bi omogućila Vijeću da procijeni da li to mišljenje, taj utisak je nešto što
8 se logički može razumijeti ili procijeniti na temelju onog što je svjedok
9 primijetio.

10 Možete nastaviti.

11 G. MARGETTS: [simultani prevod] Molićemo svjedoka da ponovo stavi
12 slušalice.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, tako je.

14 G. MARGETTS: [simultani prevod]

15 P: Doktore Đokanović, Vi ste pred Vijećem već rekli da ste bili na
16 većini sjednica Skupštine 1992. godine. Štaviše, mi smo predočili Vam bilješke
17 sa nekih sjednica gdje ste Vi govorili nakon gospodina Krajišnika, na kojima je
18 gospodin Krajišnik bio predsjednik.

19 Dakle, tokom 1992., a na osnovu Vaših iskustava u Skupštini, da li ste
20 formirali neki stav o tome koja je osoba u Skupštini imala najveći autoritet nad
21 poslanicima?

22 O: Pa, nesporno, najveći autoritet u Skupštini je imao gospodin
23 Krajišnik.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste neku konkretnu frazu ili neki konkretan izraz koristili za
2 tu ovlast ili taj autoritet koji je imao gospodin Krajišnik?

3 O: Ja sam tog ljeta, ovaj, na Palama sa nekim ljudima razgovarao o tome.
4 Pogotovo posle razgovora sa doktorom Koljevićem koji je rekao ono što smo danas
5 spominjali: "Dragane, bili ste u pravu oko gospodina Krajišnika." A ovaj, bilo
6 je tu ljudi sa kojima sam razgovarao i rekao sam da je u principu u Parlamentu
7 formirana jedna parlamentarna stranka, neregistrovana, a koju vodi gospodin
8 Krajišnik.

9 P: U svojstvu ratnog povjerenika, kome ste Vi podnosili izvještaj?

10 O: Kad su u pitanju opštine... u principu, za sve opštine, imenovanja
11 opštinskih povjerenika potpisao je, potpisivao je doktor Karadžić, kao
12 predsednik Predsedništva. S tim što direktno zaduženje u Predsedništvu, kad su u
13 pitanju povjereni... kad su u pitanju povjerenici, onda se to mijenjalo. U
14 jednom trenutku je bio Karadžić, u jednom trenutku Koljević, u jednom trenutku
15 je bio i gospodin Krajišnik.

16 P: Jesu li te tri osobe imali nadležnost u vezi sa povjerenicima u
17 različitim trenutcima ili su imali tokom cijelog tog perioda sve tri osobe od,
18 dakle, formiranja povjerenstava?

19 O: Republički povjereni -

20 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, željela bih uložiti prigovor
21 na ovo pitanje. A u vezi sa time što su svjedoku date dvije alternative, to ne
22 znači da samo pitanje nije sugestivno. Dakle, to je temelj za moj prigovor.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prigovor se prihvata.

24 Gospodine Margetts, izvolite.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod]

26 P: U junu 1992. godine, kome su bili podređeni ratni povjerenici?

27

28

29

30

1 O: Pošto je to bila praktično inicijalna nekakva faza u radu
2 povjerenika, doktor Karadžić je, ovaj, bio taj koji je potpisao tu... tu odluku
3 koju sam ja pripremio. I u principu, pošto sam ja bio i prvi povjerenik u...
4 u... u tom republičkom Predsedništvu, ja sam uglavnom s njim i saradivao oko
5 nekih detalja. Ovaj, kasnije, čini mi se da je u jednom trenutku Koljević,
6 profesor Koljević bio zadužen za neke opštine, a onda je u periodu posle jula,
7 ne znam, ili drugoj polovini jula, zaduženje unutar Predsedništva za rad
8 povjereništava i povjerenika republičkih, znači opštinskih povjereništava imao,
9 ovaj, gospodin Krajišnik. I tada je angažovano najviše i poslanika da budu
10 republički povjerenici.

11 P: U svojstvu povjerenika za Novo Sarajevo, kome ste Vi odgovorali?

12 O: Novo Sarajevo je moja opština i došla je jedna delegacija iz Sarajeva
13 koju je predvodio Branko Radan. Mislim da je bio jedan od opštinskih funkcionera
14 u tom periodu, da... a ja sam i na televiziji govorio o radu tih opštinskih
15 povjereništava, tako da se... da su oni znali, ovaj, o tim mojim aktivnostima.
16 Pošto su imali silnih problema da konstituišu opštinu, Skupštinu opštine, došli
17 su kod mene da... da... da ja dođem u... u Novo Sarajevo, pa da im pomognem da
18 se to... taj, da se taj posô završi. Ja sam im rekao, što se mene tiče, nema
19 nikakvih problema. Ali sada vam je za te poslove zadužen gospodin Krajišnik, pa
20 ako se s njim dogovorite, nije problem. Ja ću da... da prihvatim taj... taj...
21 taj posao.

22 Gospodin Krajišnik nije imao nikakvih, ovaj... prihvatio je to, nije to
23 osporavao, tako da sam ja otišao kao povjerenik u Sarajevo, al' opet sa
24 rješenjem koji je potpisivao predsednik Karadžić. Jer ipak ta povjereništva i ti
25 povjerenici su bili podređeni Predsedništvu. Samo je u pojedinim fazama, su u
26 pojedinim fazama članovi Predsedništva imali zaduženja. Znači, to je period kada

27

28

29

30

1 je za rad povjerenika bio zadužen gospodin Krajišnik.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, kada pogledamo na
3 sat možemo vidjeti da je petnaest do dva. Pretpostavljam da niste uspjeli
4 dovršiti sa glavnim ispitivanjem.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Upravo sada sam završio
6 sa svojim posljednjim pitanjem.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, uzevši u obzir da su suci
8 postavljali dobar dio vremena pitanja svjedoku, svaka čast. Da vidimo šta ćemo
9 sada. Vi nemate spremne svjedoke za ovaj tjedan. Što pak znači, gospodo Loukas -
10 Ustvari, koliko je Vama vremena potrebno za unakrsno ispitivanje ovog svjedoka?
11 Dakle, ne za pripremu nego da vidimo prvo koliko Vam je otprilike vremena
12 potrebno za samo ispitivanje.

13 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Da, časni Sude.

14 Kao što sam već rekla početkom tjedna, ovdje ima dosta materijala koji
15 moram proći sa gospodinom Krajišnikom. Ja ću danas poslijepodne ponovo
16 razgovarati sa gospodinom Krajišnikom.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Oprostite što Vas prekidam, da skratim.
18 Nemamo više svjedoka za ovaj tjedan. Ako mi kažete "trebaju mi dva dana", morat
19 ćete početi s radom u četvrtak jer Vijeće, kao što ste mogli već i primijetiti i
20 do sada nije baš sklono da ispunjava sve zahtjeve za dodatne pripreme.

21 A ako mi kažete pak da Vam treba šest sati, pet sati, onda ću biti sklon
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da Vam dam to vrijeme, ali onda da zakažem početak unakrsnog u skladu s time.
2 Tako da završimo u petak.

3 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Razumijem što mi govorite, časni Sude.
4 Ja, nažalost, danas ne mogu reći "moje će unakrsno ispitivanje trajati točno 4
5 sata. Trebat će mi cijeli dan u petak". Možda, časni Sude - ja se nadam da ću
6 cijelo unakrsno ispitivanje moći završiti za jedan dan, u petak.

7 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

8 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ako mi bude trebalo još vremena, ja mogu
9 sutra obavjestiti Vijeće da je potrebno da počnemo raditi već u četvrtak.

10 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod]. To je sve što mogu reći, jer za sad još
12 uvijek razgovaram sa gospodinom Krajišnikom o tim temama.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nam je praktično rješenje. Dakle,
14 Vaša procjena je samo petak, a ja se ne usuđujem ni reći da bi trebalo možda
15 vremena ostaviti za pitanja sudaca. Dakle, kad još dodamo i dodatno ispitivanje,
16 mi ćemo na kraju ipak morati početi u četvrtak, uzevši sve to u obzir. Međutim,
17 Vi ćete nas detaljnije upoznati o tome. Mi to, naravno, nećemo čuti u sudnici
18 jer mi nećemo zakazati da radimo sutra.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Mi bismo voljeli da dovoljno vremena bude
2 omogućeno za dodatno ispitivanje i ne želim da se nađemo na kraj petka, a da
3 nemam priliku za dodatno ispitivanje. Pa da onda moramo natjerati doktora
4 Đokanovića da ostane preko vikenda.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo napraviti ovako: danas ćemo
6 ili sutra čuti od gospođe Loukas koliko je još vremena potrebno. A za svaki
7 slučaj, računajmo jedan sat za dodatno ispitivanje. Prema našim dosadašnjim
8 iskustvima, to bi trebalo biti dovoljno. Dodajmo onda još nešto malo vremena i
9 za suce. Dakle, ako Vi kažete četiri sata, onda ćemo zakazati šest sati
10 sjednice, ako Vi kažete tri, onda četiri i pol. Dakle, prilagodit ćemo se onom
11 vremenu koje Vi mislite da će Vam biti potrebno.

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, to je praktično rješenje. U redu.
14 Vidim da bi gospodin Krajišnik želio nešto reći.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Samo prije nego što gospodin Krajišnik
16 ustane, bilo bi dobro da pustimo svjedoka da ode.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ovisi o tome da li se to treba reći pred
18 svjedokom ili ne. Obično je, gospodine Krajišnik, da se takvim pitanjima bavimo
19 kada svjedoka ovdje nema.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 OPTUŽENI: Ja, ja se slažem. Kako god Vi odlučite.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đokanoviću, kao što ste
3 primijetili na temelju našeg dosadašnjeg razgovora, za sada je još nesigurno, ne
4 znamo točno kada ćemo ponovo početi s radom. Vi ćete o tome biti obaviješteni i
5 budete, molim Vas, na raspolaganju službi za zaštitu žrtava i svjedoka. Da li će
6 to biti u četvrtak, kada u četvrtak? U svakom slučaju, jako je malo vjerojatno
7 da ćemo sutra početi raditi. Nadam se da možete istrpiti da živite u tim
8 nesigurnim uvjetima. I zamoliću Vas da ne razgovarate ni sa kim o svom iskazu
9 dosad, niti ono što ćete reći tokom iskaza do kraja ovog tjedna. Također ste
10 vjerojatno primijetili da bi Vijeće htjelo da završimo sa Vašim ispitivanjem
11 ovoga tjedna kako biste se Vi mogli povući i vratiti kući.

12 Gospođu poslužiteljice, molim da ispratite gospodina Đokanovića iz
13 sudnice.

14 [Svedok se povlači]

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Krajišnik.

16 OPTUŽENI: Ja bih zamolio uvažene sudije da mi omoguće, ako bude
17 potrebno, da postavim neka pitanja ovom svjedoku. Ja obećavam da ću učiniti
18 napor da sa advokatom Loukas učinimo sve da se dogovorimo i da nađ... da ona
19 može postaviti sva pitanja. Ali ako neko pitanje bude važno, a to može biti
20 nekoliko pitanja, ja molim da mi se dozvoli da s... da postavim pitanje, odnosno
21 da postavim određene dokaze pred ovog svjedoka. Jer radi se o svjedoku o kome
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sam ja Sudskom vijeću već govorio.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da je Vijeće već iznijelo odluku
3 da iako u pravilu pitanja trebaju postavljati zastupnici, advokati, da Vijeće
4 neće uvijek u svakoj situaciji onemogućiti optuženom da postavi dodatna pitanja
5 svjedocima. Naravno, podrazumijevajući da će se prije toga posavjetovati sa
6 svojim advokatom. Dakle, ja pretpostavljam da kad dođe do eventualnog zahtjeva
7 za postavljanje pitanja svjedoku da ćemo prvo morati procijeniti da li ste
8 razgovarali o tome sa Vašim advokatom. Takođe koja su pitanja postavljena već od
9 strane advokata i onda na kraju, ako dođe do situacije da Vi kažete "još bih
10 jedno ili dva pitanja želio postaviti", onda morate pružiti priliku Vašem
11 advokatu da kaže da li ima kakvih prigovora, da se još dodatno posavjetuje s
12 Vama u tom trenutku ili tako nešto. Međutim, mislim da je to bila odluka koju
13 smo mi donijeli ranije i ona se nije promijenila iako se na kraju nije još dosad
14 dogodilo da Vi postavljate pitanja. Ali u svakom slučaju, mi Vam ne
15 zabranjujemo, ne onemogućavamo da postavljate pitanja bez obzira na sve.

16 Gospođo Loukas, da li se -

17 OPTUŽENI: Ja bih, ja bih samo još... ja bih samo još nešto rekao, ako
18 mogu. Samo, oprostite -

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, iako ću Vas zamoliti, s
20 obzirom da kasnimo, da to bude kratko.

21 OPTUŽENI: Da, svakako. Vi ste vidjeli prošle, prošla dva svjedoka. Bili
22 su vrlo važni, ali je advokat dobro pripremio odbranu i ja nisam htio, kako se u

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nas kaže "da ka... da koljem vola za kilu mesa".

2   Gospođica Loukas je dobro do sada pripremala ov...ovaj svjedoke. I kad
3 god bude dobro pripremljeno, zbog vremena, ja svakako neću htjeti da zbog nekih,
4 jedno pitanje ili dva, da koristim tu Vašu privilegiju. Al', molim Vas, ako
5 postoji određeno pitanje, a ono se može pojaviti kad završi advokat svoje p...
6 svoja pitanja. Ja ne mogu da se konsultujem i onda je problem da ode svjedok, a
7 da se ne postavi to važno pitanje. Zato Vas molim da, da razumijete da je, da se
8 ovdje sad pojavljuju ljudi koji mogu mnogo pomoć Sudskom vijeću.

9   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Shvaćam što želite reći.

10   Gospođo Loukas, Vijeće bi možda trebalo razmotriti malo bolje kakve su
11 mogućnosti za komunikaciju između advokata i optuženog tokom zasjedanja ili
12 pauza.

13   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Problem je sa prijevodom, sa
14 komunikacijom u tom periodu. Da.

15   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, hvala. Još nešto?

16   GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Znam koliko je sati. Oprostite, samo još
17 jedna stvar. Meni se čini da Pretresno vijeće želi biti sigurno da će biti
18 dovoljno vremena za završetak ispitivanja ovog svjedoka do petka poslijepodne. A
19 uzevši u obzir pitanja sudaca, pitanja i u dodatnom ispitivanju, možda bi
20 najrazumnije bilo da se počne možda u četvrtak poslijepodne.

21   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi imamo sudnicu ujutro, ali možda bismo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kasnije u toku jutarnjeg segmenta mogli početi. Ali na temelju ovog što kažete
2 možda ne bi bilo loše da onda odračunamo još nekoliko sati, na primjer u
3 četvrtak u 10.30h ili nešto tako.

4 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Sa tih četiri sata, to je naravno jedna
5 jako gruba procjena.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, prekinućemo s radom do četvrtka,
7 a kasnije ćemo, nakon što dobijemo informacije od gospođe Loukas, saznati u
8 koliko točno sati, a bićemo u istoj sudnici, iako ne znamo u koliko sati.

9 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molimo ustanite.

10 ... Sednica završena u 14.00h.

11 Nastavak zakazan za četvrtak,

12 17.03.2005., u 09.00h.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30